

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

ul. Turecka 7/3; 62 - 604 KOŚCIELEC

- (0 - 63) 26 10 302 – Kierownik GOPS
- (0 - 63) 26 10 343 – Główna księgowa
- (0 - 63) 26 10 343 – Pracownicy socjalni
- (0 - 63) 26 10 344 – Świadczenia rodzinne, Fundusz alimentacyjny, Asystent rodziny

e-mail: gops_koscielec@wp.pl

www.gopskoscielec.pl

NIP: 666-14-02-684

REGON: 003730182

Konto: LBS Strzałkowo Filia Kościelec 94 8543 0000 2008 8080 9762 0001

Działając na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) przedkładam:

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KOŚCIELCU ZA ROK 2022

Opracowali:

*Andrzej Szabelski – Kierownik
oraz pracownicy Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kościelecu*

Kościelec, dnia 15 maja 2023 roku

SPIS TREŚCI		
Dział	Treść działu	Strona
I.	Wstęp i dane ogólne	3
II.	Cele i zasady udzielania pomocy społecznej	5
III.	Dodatek mieszkaniowy	9
IV.	Zryczałtowany dodatek energetyczny	14
V.	Pomoc obywatelom Ukrainy	14
VI.	Świadczenia rodzinne	16
VII.	Zasilek dla opiekuna	21
VIII.	Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”	22
IX.	Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci – Świadczenie wychowawcze „RODZINA 500 PLUS”	23
X.	Pomoc osobom uprawnionym do alimentów	24
XI.	Dodatek osłonowy	29
XII.	Dodatek węglowy	30
XIII.	Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	31
XIV.	Dodatek elektryczny	33
XV.	Piecza zastępcza	33
XVI.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	39
XVII.	Karta Dużej Rodziny	42
XVIII.	Wielkopolska Karta Dużej Rodziny	44
XIX.	Karta Dużej Rodziny Gminy Kościelec	45
XX.	Karta Seniora Gminy Kościelec	46
XXI.	Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	46
XXII.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kościelec	48
XXIII.	Inne zadania	49
XIV.	Realizacja pracy socjalnej	51
XXV.	Budżet i udział środków	53
XXVI.	Realizacja budżetu	54
XXVII.	Cele, potrzeby, wnioski i uwagi końcowe	57

I. WSTĘP I DANE OGÓLNE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu jest jednostką organizacyjną Gminy Kościelec powołaną do realizacji zadań własnych i zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej. Na poziomie lokalnym wykonuje zadania skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Kościelec. Działania Ośrodka są zgodne z lokalną polityką społeczną i zgodne z realizacją celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022 - 2026. Działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa: Statutu przyjętego Uchwałą Rady Gminy Kościelec Nr XIX/123/16 z dnia 25.05.2016 roku, Zarządzenia Nr 14.2017 Kierownika GOPS w Kościelcu z dnia 02 października 2017 roku w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu, oraz aktów prawnych wydanych przez Radę Gminy w Kościelcu, Wójta Gminy Kościelec i Kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej posiada własny wyodrębniony budżet.

Finansowanie pomocy społecznej realizowane jest w oparciu o zasady wynikające z ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.) oraz ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.).

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu finansowana jest:

- 1) ze środków budżetu gminy (środki własne),
- 2) ze środków budżetu państwa.

W roku 2022 oprócz zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) realizował również zadania wynikające z:

- ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.)
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1297)
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 ze zm.)
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 ze zm.)
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.)
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.)
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 ze zm.)
- ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 759)
- ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.)

- ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 141 ze zm.)
- ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1967 ze zm.)
- ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 269 ze zm.)
- uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M. P. z 2018 r., poz. 1007 ze zm.).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu od dnia 01 kwietnia 2016 roku realizuje również zadania związane z funduszem alimentacyjnym i świadczeniem wychowawczym w ramach programu „Rodzina 500 plus” na podstawie ustaw:

- ustawy z dnia 07 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 581 ze zm.)
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 ze zm.).

GOPS w Kościelcu od roku 2016 realizuje również zadania wynikające z Uchwał Rady Gminy Kościelec w zakresie Karty Seniora Gminy Kościelec i Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec, a od dnia 01 stycznia 2017 roku zadania wynikające z ustawy z dnia 04 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu jest także realizatorem Wielkopolskiej Karty Rodziny.

W 2022 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościelcu realizowany był również Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2022 rok, jak również Program „Opieka 75+” na rok 2022 oraz „Program Asystent rodziny na rok 2022”.

Zasilki z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, zasilki dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, świadczenie wychowawcze, dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne, a także wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej, czy też działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Karta Dużej Rodziny, Karta Seniora, czy pomoc państwa w zakresie dożywiania to oddzielne systemy, ale wzajemnie się uzupełniające.

Zgodnie ze Statutem i Regulaminem Organizacyjnym GOPS w Kościelcu w skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi następujące stanowiska:

- Kierownika
- Głównego księgowego
- Pracowników socjalnych
- Asystenta rodziny
- Inne stanowiska urzędnicze
- Pracowników administracyjno - biurowych
- Opiekunek domowych.

GOPS w zależności od potrzeb Ośrodka i organizacji pracy może zatrudniać także inne osoby, nie wskazane powyżej - § 10 ust. 2 statutu.

W roku 2022 na stałe w Ośrodku było zatrudnionych 8 pracowników na umowy o pracę na czas nieokreślony tj. kierownik, główna księgowa, 3 pracowników socjalnych uprawnionych do przeprowadzania wywiadów środowiskowych (rodziny), 2 pracowników na stanowiskach ds. świadczeń rodzinnych, 1 pracownik na stanowisku ds. funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego. Na umowie o pracę na czas określony zatrudniony był 1 pracownik na stanowisku opiekunka domowa. Ośrodek zatrudniał także opiekunki domowe na umowy zlecenia w różnych okresach czasu i w zależności od potrzeb na świadczenie usług opiekuńczych. W roku 2022 w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony był również asystent rodziny na umowę o pracę na czas nieokreślony w niepełnym wymiarze czasu pracy (4/5 etatu) w systemie zadaniowym. Ponadto w ramach umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kole na stażu zatrudniona była na okres 3 m-cy jedna osoba, a w ramach zobowiązania do umowy dalsze zatrudnienie na $\frac{3}{4}$ etatu na okres dalszych 3 m-cy.

II. CELE I ZASADY UDZIELANIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenie niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz ich integrację ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, zaś potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Główne cele pomocy społecznej:

- 1) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym, a także osobom, które wymagają okresowego wsparcia,
- 3) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- 4) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- 5) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- 2) sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 10) praca socjalna,
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- 13) dożywianie dzieci,
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 17) sporządzenie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników,
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy również:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną,
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki,
- 8) zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,

- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomani,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł., zwanej dalej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600,00 zł., zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny” - przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt. 2 – 15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej,

Zasady udzielania pomocy społecznej:

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- 1) osoby zainteresowanej,
- 2) jej przedstawiciela ustawowego,
- 3) innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu.

III. DODATEK MIESZKANIOWY

Sposób przyznania dodatku mieszkaniowego jest ściśle określony przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 ze zm.). Przyznanie dodatku mieszkaniowego uzależnione jest od spełnienia trzech wymogów określonych w ustawie tj.:

- posiadanie **tytułu prawnego** do zajmowanego lokalu mieszkalnego
- posiadanie odpowiedniej wysokości średniego miesięcznego **dochodu** na osobę w rodzinie w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku
- zajmowanie lokalu o określonej ustawą **powierzchni**.

Kryterium tytułu prawnego do lokalu

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom albo podnajemcom lokali mieszkalnych, zamieszkującym w tych lokalach
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom, mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom, zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy nie przysługuje osobom przebywającym w:

- domu pomocy społecznej,
- młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- schronisku dla nieletnich,
- zakładzie poprawczym,
- zakładzie karnym,
- szkole, w tym w szkole wojskowej – jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego oraz może przysługiwać na podstawie więcej niż jednego tytułu prawnego spośród określonych powyżej.

Kryterium dochodowe

Do otrzymania dodatku uprawnione są gospodarstwa domowe, w których w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie:

1. jednoosobowym - 40 % tj. **2 538,46 zł**
2. wieloosobowym - 30 % tj. **1 903,85 zł** - przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Średni dochód na miesiąc oblicza się, dzieląc dochód gospodarstwa domowego przez trzy (liczba miesięcy) i przez liczbę osób w gospodarstwie domowym.

Za dochód uważa się dochód w rozumieniu art. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Dochód gospodarstwa domowego oblicza się, dodając wszystkie przychody podlegające opodatkowaniu pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, które stale zamieszkują razem w tym gospodarstwie.

W przypadku posiadania tytułu prawnego do gospodarstwa rolnego dochód z tego gospodarstwa ustala się na podstawie powierzchni gruntów w hektarach przeliczeniowych i wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Nie uwzględnia się dochodu osoby, która przebywa w domu pomocy społecznej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, zakładzie karnym, szkole, w tym w szkole wojskowej – jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie, albo wyprowadziła się z lokalu mieszkalnego albo zmarła przed dniem złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Definicja gospodarstwa domowego

W skład gospodarstwa domowego wnioskodawcy ubiegającego się o dodatek mieszkaniowy wchodzi osoba zamieszkująca wspólnie z wnioskodawcą i wspólnie z nim gospodarująca. Zatem przez gospodarstwo domowe rozumieć należy gospodarstwo prowadzone przez osobę ubiegającą się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, samodzielnie zajmującą lokal mieszkalny albo gospodarstwo prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem i innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tej osoby. Do członków gospodarstwa domowego nie wlicza się osób przebywających w instytucjach zapewniających nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Kryterium metrażowe

Przy ustalaniu powierzchni użytkowej lokalu bierze się pod uwagę wszystkie pomieszczenia, takie jak: pokoje, kuchnie, spiżarnie, przedpokoje, alkozy, hole, korytarze, łazienki i inne pomieszczenia, służące potrzebom mieszkalnym i gospodarczym. Nie wlicza się: balkonów, tarasów, loggii, antresoli, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek na opał.

Ustalona w ten sposób powierzchnia użytkowa nie może być większa niż powierzchnia określona ustawowo (powierzchnia normatywna). Dodatek mieszkaniowy przysługuje także

w sytuacji, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego przekracza normatywną powierzchnię lokalu, ale nie więcej niż o:

- 30 % albo
- 50 % pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60 %.

Oznacza to, że odpowiednio do liczby osób w gospodarstwie domowym powierzchnia lokalu nie może być większa od:

	Powierzchnia normatywna	dopuszczalne odstępstwo	
		+ 30%	+50%
dla 1 osoby	35 m ²	45,5 m ²	52,5 m ²
dla 2 osób	40 m ²	52 m ²	60 m ²
dla 3 osób	45 m ²	58,5 m ²	67,5 m ²
dla 4 osób	55 m ²	71,5 m ²	82,5 m ²
dla 5 osób	65 m ²	84,5 m ²	97,5 m ²
dla 6 osób	70 m ²	91 m ²	105 m ²

Dodatek nie zostanie przyznany, jeśli na osobę przypada więcej metrów kwadratowych powierzchni lokalu, niż dopuszcza ustawa.

- Jeśli w lokalu mieszka więcej niż 6 osób – dla każdej następnej osoby zwiększa się powierzchnię normatywną o 5 m².
- Jeśli w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna, poruszająca się na wózku, lub jeżeli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w odrębnym pokoju, wielkość powierzchni normatywnej zwiększa się 15 m².

Normatywną powierzchnię powiększa się niezależnie od liczby członków gospodarstwa domowego. O wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju orzekają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Wysokość dodatku mieszkaniowego stanowi różnicę pomiędzy wydatkami za użytkowanie lokalu, przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową lokalu, a kwotą stanowiącą wydatki ponoszone przez osobę otrzymującą dodatek w wysokości:

- 15 % dochodów gospodarstwa domowego w przypadku osoby samotnej,
- 12 % dochodów gospodarstwa domowego w gospodarstwie 2 do 4 - osobowym;
- 10 % dochodów gospodarstwa domowego w gospodarstwie 5 osobowym i większym.

Do wydatków za użytkowanie lokalu zalicza się: czynsz, koszty, o których mowa w art. 28 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, opłaty związane z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na lokale mieszkalne w spółdzielni mieszkaniowej, zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną; odszkodowanie za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego; inne opłaty za używanie lokalu mieszkalnego, opłaty za energię cieplną, wodę,

ścieki, odpady i nieczystości ciekłe, wydatek stanowiący podstawę obliczania ryczału na zakup opału.

Wydatkiem za użytkowanie lokalu nie jest: ubezpieczenie, podatek od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, roczne opłaty przekształceniowe, o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów opłat za gaz przewodowy oraz energie elektryczną.

Ryczałt na zakup opału:

Jeżeli osobie przysługuje dodatek, a w jej mieszkaniu nie ma centralnego ogrzewania, ciepłej wody, lub gazu przewodowego z zewnętrznego źródła – to wówczas przysługuje jej ryczałt na zakup opału, stanowiący część dodatku mieszkaniowego.

Przy obliczaniu ryczału przyjmuje się następujące wydatki.

- Brak centralnego ogrzewania – cena 5 kilowatogodzin razy liczba m² zajmowanej powierzchni, ale nie większej niż określona ustawowo powierzchnia normatywna lokalu.
- Brak centralnie ciepłej wody – cena 20 kilowatogodzin razy liczba osób w gospodarstwie domowym.
- Brak gazu – 10 kilowatogodzin w gospodarstwie jednoosobowym plus po 2 kilowatogodziny na każdą dodatkową osobę.

Jeżeli wnioskodawca zajmuje część lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, przy ustalaniu wydatków na mieszkanie uwzględnia się jedynie wydatki, przypadające na tę część lokalu lub domu. Wydatki na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego oblicza się, dzieląc wydatki za ten lokal przez jego powierzchnię użytkową i mnożąc uzyskany w ten sposób wskaźnik przez normatywną powierzchnię określoną w ustawie.

Jeżeli osoba, ubiegająca się o dodatek mieszkaniowy, zamieszkuje w lokalu mieszkalnym lub domu nie wchodzącym w skład mieszkaniowego zasobu gminy (np. wynajmuje mieszkanie od osoby prywatnej, mieszka w lokalu spółdzielczym itp.) do wydatków, przyjmowanych dla celów obliczenia dodatku mieszkaniowego, zalicza się:

- wydatki, które w wypadku najmu lokalu mieszkalnego byłyby pokrywane w ramach czynszu, lecz wyłącznie do wysokości czynszu, jaki obowiązywałby dla danego lokalu, gdyby lokal ten wchodził w skład zasobu mieszkaniowego gminy.
- opłaty, poza czynszem, które obowiązywałyby w zasobie mieszkaniowym gminy, gdyby ten lokal wchodził w skład tego zasobu.

Ważne! Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli jego kwota byłaby niższa niż 0,5 % kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu wydania decyzji. **(aktualnie 31,73 zł).**

Wypłata dodatku mieszkaniowego:

- Dodatek przyznaje się na okres sześciu miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku

- Dodatek mieszkaniowy wpływa na konto zarządcy budynku lub innej osoby uprawnionej do pobierania należności za lokal mieszkalny i pomniejsza w ten sposób należność osoby, starającej się o pomoc.
- W przypadku właścicieli domów jednorodzinnych dodatek wypłacany jest osobie starającej się o dodatek, bezpośrednio.
- Ryczałt na opał może być wypłacany bezpośrednio osobie, starającej się o dodatek.

Co powoduje wstrzymanie dodatku:

Jeżeli osoba, której przyznano dodatek, nie opłaca na bieżąco czynszu za lokal, to wypłata dodatku jest wstrzymywana do czasu pokrycia zaległości. Decyzja o przyznaniu dodatku wygasa, jeżeli zaległości nie zostaną pokryte w ciągu trzech miesięcy od dnia wydania decyzji wstrzymującej.

Przesłanka odmowy przyznania prawa do dodatku mieszkaniowego

Zgodnie z ustawą o dodatkach mieszkaniowych organ przyznający dodatek mieszkaniowy uprawniony jest do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, którego celem jest ustalenie sytuacji dochodowej wnioskodawcy i osób z nim gospodarujących, a wynik przeprowadzonego wywiadu środowiskowego może zaważyć na ustaleniu, czy wnioskodawca będzie uprawniony do otrzymania dodatku mieszkaniowego, czy też nie. Niewyrażenie zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego stanowi podstawę do odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego.

Termin i sposób załatwienia

Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do dodatku mieszkaniowego kończy się wydaniem decyzji administracyjnej w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku.

Wypłata świadczenia

Dodatek mieszkaniowy przekazywany jest do 10-go dnia każdego miesiąca na konto zarządcy domu lub osobie uprawnionej do pobierania należności za lokal mieszkalny. W tym samym terminie wypłaca się ryczałt na zakup opału.

IV. ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY

Od 1 stycznia 2014 roku odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny.

Zgodnie z ustawą, odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Aby otrzymać dodatek energetyczny należy:

- posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego,
- złożyć wniosek o przyznanie dodatku energetycznego z załączoną umową kompleksową lub umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy,
- zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dodatek energetyczny wypłaca się odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej do dnia 10 każdego miesiąca z góry.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym od 04 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku zawieszona została wypłata dodatków energetycznych (nie dotyczy świadczeń przyznanych przed 04 stycznia 2022 r.). Na ten czas świadczenie zostało zastąpione dodatkiem osłonowym. Wnioski na dodatek energetyczny złożone w wyżej wymienionym okresie pozostawia się bez rozpoznania.

V. POMOC OBYWATELOM UKRAINY

Na podstawie „specustawy” (ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa) przyjęto regulacje prawne zapewniające pomoc Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju pochodzenia i przybyli na terytorium państwa polskiego.

Zgodnie z przepisami ustawy obywatel Ukrainy, który w wyniku działań wojennych został zmuszony do opuszczenia swojego kraju pochodzenia i wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w rozporządzeniu wydanym przez Radę Ministrów i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy, licząc od dnia 24 lutego 2022 r.

Ustawa zakłada nadanie obywatelom Ukrainy przybyłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy, numeru PESEL, który pozwoli na realizację szeregu usług publicznych na rzecz tych osób.

W celu zapewnienia wsparcia materialnego rodzinom ukraińskim oraz osobom będącym obywatelami Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi, ustawa przewiduje m. in.:

1. przyznanie wsparcia z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, rodzinnego kapitału opiekuńczego, świadczenia dobry start oraz dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Świadczenia przysługiwać będą po spełnieniu odpowiednich warunków i kryteriów określonych w ustawach i przepisach wykonawczych regulujących te świadczenia.
2. możliwość przyznania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Świadczenia te będą przyznawane na podstawie oświadczenia o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Oznacza to, że w postępowaniu o przyznanie ww. świadczeń nie będzie przeprowadzany rodzinny wywiad środowiskowy chyba, że powstaną wątpliwości, co do treści oświadczenia. Do udzielania świadczeń właściwa będzie gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o te świadczenia; Obywatelom Ukrainy mogą być przyznane świadczenia pieniężne i niepieniężne, takie jak:
  - posiłek dla dzieci i młodzieży przyznany doraźnie, na czas nie dłużej niż 2 m-ce
  - posiłek, produkty żywnościowe lub zasiłek celowy na żywność w przypadku, gdy osoba nie ma zapewnionego wyżywienia,
  - zasiłek okresowy,
  - usługi opiekuńcze,
  - praca socjalna,
  - poradnictwo specjalistyczne,
  - interwencja kryzysowa.
3. pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego należy złożyć na piśmie w ośrodku pomocy społecznej, gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy;
4. bezpłatną pomoc psychologiczną. Pomoc jest zapewniana przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy a zapewnienie pomocy psychologicznej należy zgodnie z ustawą do zadań zleconych gminy z zakresu administracji rządowej i finansowane jest w formie dotacji celowej z budżetu państwa;
5. przyznanie opieki medycznej obejmującej świadczenia opieki zdrowotnej na zasadach i w zakresie, w jakim osobom objętym obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym przysługuje prawo do świadczeń na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z wyłączeniem leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej, a także podania produktów leczniczych wydawanych świadczeniobiorcom w ramach programów polityki zdrowotnej ministra właściwego do spraw zdrowia;
6. przyznanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na działania kierowane do niepełnosprawnych obywateli Ukrainy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu w ramach przypisanych zadań ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na

terytorium tego państwa przyjmował wnioski i realizował pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Przyjęto 16 wniosków, wypłacono 34 świadczenia na kwotę 10 200 złotych. Ponadto opłacono posiłki w szkole dla 3 dzieci na kwotę 623,40 złotych.

VI. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Finansowany z budżetu państwa aktualny system świadczeń rodzinnych obowiązuje od 1 maja 2004 roku i ma na celu wsparcie rodzin w wychowaniu i utrzymaniu dzieci. Aby uzyskać prawo do świadczeń rodzinnych, trzeba spełnić określone warunki. Do najistotniejszych zalicza się kryterium dochodowe: 674,00 zł na osobę lub 764,00 zł w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne. Prawo do świadczeń rodzinnych jest przyznawane na okres zasiłkowy, który trwa od dnia 1 listopada do dnia 31 października następnego roku kalendarzowego lub w przypadku świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności do końca ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (1000,00 zł - przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922,00 zł na osobę),
- 3) świadczenia opiekuńcze:
  - zasiłek pielęgnacyjny - od 01.11.2019 r. wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 215,84 złotych,
  - specjalny zasiłek opiekuńczy - od 01.11.2018 r. wynosi 620,00 zł – przysługuje opiekunom osób niepełnosprawnych jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę i osoby niepełnosprawnej wymagającej opieki nie przekracza kwoty 764,00 złotych na osobę,
  - świadczenie pielęgnacyjne - od dnia 01.01.2020 r. wynosiło 1 830,00 złotych, od dnia 01.01.2021 wynosiło 1 971,00 złotych, od dnia 01.01.2022 r. wynosiło 2 119,00 złotych, aktualnie od dnia 01.01.2023 r. wynosi 2 458,00 złotych – przysługuje opiekunom osób niepełnosprawnych, jeżeli niepełnosprawność powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Obecnie wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- ✓ 95,00 zł – na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- ✓ 124,00 zł – na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- ✓ 135,00 zł – na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do czasu nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- 1) urodzenia dziecka (1 000 zł na dziecko - jest to świadczenie jednorazowe);

- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie),
- 3) samotnego wychowywania dziecka (193 zł miesięcznie na dziecko oraz na dziecko niepełnosprawne 273 zł – nie więcej jednak niż dwa dodatki w jednej rodzinie);
- 4) dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (95 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego);
- 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (90 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat, 110 zł – na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia);
- 6) rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł jednorazowo – każda klasa szkoły do policealnej włącznie oraz na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne);
- 7) podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (113,00 zł miesięcznie na zamieszkanie w internacie lub 69,00 zł miesięcznie na dojazd do szkoły - wypłacany przez 10 miesięcy w roku).

Mechanizm „złotówka za złotówkę”

Od dnia 1 stycznia 2016 r. obowiązuje nowe brzmienie art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który wprowadza nowy sposób ustalania wysokości przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w przypadku **przekroczenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego** (tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”). Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy w przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w zdaniu poprzednim, stanowi suma przysługujących danej rodzinie w danym okresie zasiłkowym:

1. zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych zasiłków;
2. dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka - podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych dodatków;
3. dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - podzielonych przez 12.

W przypadku gdy wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie, ustalona zgodnie z powyższym mechanizmem, jest niższa niż 20,00 zł, świadczenia te nie przysługują (art. 5 ust. 3 - 3d ustawy).

W celu przyznania poszczególnych zasiłków i dodatków wnioskodawcy muszą przedstawić odpowiednie zaświadczenia bądź oświadczenia, które podlegają dodatkowej analizie, a na podstawie art. 23 b do ustawy o świadczeniach rodzinnych organ prowadzący postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych został także zobowiązany do samodzielnego uzyskania od organów podatkowych, organów emerytalno-rentowych i innych informacji o dochodach bądź niektórych zaświadczeń.

Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

- 1) matce albo ojcu dziecka*;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia;
- 3) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia;
- 4) osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia.

* Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku:

- 1) skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego na wniosek matki dziecka po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- 2) śmierci matki dziecka;
- 3) porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 1) 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 5) 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Aby objąć wsparciem jak największą grupę osób i zapewnić rodzicom jak największe wsparcie materialne w pierwszym okresie życia dziecka, świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000 zł miesięcznie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego (jest to kwota netto, gdyż świadczenie rodzicielskie nie podlega opodatkowaniu, ani innym obciążeniom).

Kwotę świadczenia rodzicielskiego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Osobie uprawnionej do świadczenia rodzicielskiego przysługuje:

- 1) w tym samym czasie jedno świadczenie rodzicielskie bez względu na liczbę wychowywanych dzieci;
- 2) jedno świadczenie rodzicielskie w związku z wychowywaniem tego samego dziecka.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje, jeżeli:

- 1) co najmniej jeden z rodziców dziecka lub opiekun faktyczny dziecka (tj. osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka), lub rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, otrzymują zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego;
- 2) dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej - w przypadku matki lub ojca lub osoby, która przysposobiła dziecko;
- 3) jeden z rodziców dziecka lub opiekun faktyczny dziecka (tj. osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka), lub rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, nie sprawują lub zaprzestali sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, w tym w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej, które uniemożliwiają sprawowanie tej opieki;
- 4) w związku z wychowywaniem tego samego dziecka lub w związku z opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 5) osobom uprawnionym do świadczenia rodzicielskiego przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia rodzicielskiego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku zbiegu uprawnień do następujących świadczeń:

- 1) świadczenia rodzicielskiego lub
- 2) świadczenia pielęgnacyjnego, lub
- 3) specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub
- 4) dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, lub
- 5) zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

- przysługuje jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną.

Prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku opiekuna faktycznego dziecka i rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, osób, od miesiąca objęcia dziecka opieką, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego został złożony w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku osób opiekuna faktycznego dziecka i rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, od dnia objęcia dziecka opieką.

W przypadku złożenia wniosku po terminie, nie później jednak niż w okresie 52 tygodni, w przypadku urodzenia (przysposobienia, objęcia opieką) jednego dziecka i odpowiednio dłużej w przypadku urodzenia (przysposobienia, objęcia opieką) więcej dzieci, prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek.

W przypadku, gdy świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka, termin 3 miesięcy, jest liczony od dnia skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, śmierci matki dziecka lub porzucenia dziecka przez matkę.

Koordinacja świadczeń rodzinnych

Świadczenia rodzinne podlegają koordynacji w związku z podejmowaniem przez osoby uprawnione pracy poza granicami kraju. W przypadku osób, co do których zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego wnioski wraz z kompletem dokumentów przekazywane były do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu celem ich weryfikacji i przyznania prawa osobom uprawnionym do pobierania świadczeń rodzinnych. Obecnie od dnia 01.01.2018 r. zadania dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zostały przekazane wojewodom.

W przypadku gdy członek rodziny osoby uprawnionej do świadczeń rodzinnych przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Wojewoda ustala, czy w przekazanej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Gdy wojewoda w sytuacji, o której mowa wyżej, ustali, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wydaje decyzję zgodnie z art. 21 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Koordinacja nie dotyczy wyjazdu lub pobytu turystycznego, leczniczego lub związanego z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku gdy wojewoda ustali, że w sprawie nie mają zastosowania przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazuje sprawę organowi właściwemu (wójt) w celu ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, a organ właściwy ustala prawo do świadczeń rodzinnych od miesiąca złożenia wniosku.

W przypadku gdy osoby pobierały świadczenia rodzinne w Polsce w latach od momentu wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych tj. od 01.05.2004 do nadal, a przez pewne okresy przebywały i pracowały poza granicami kraju i teraz ubiegają się o świadczenia rodzinne zza granicy Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu występuje do organu właściwego o dokonanie wznowień postępowań administracyjnych do ubiegłych okresów zasiłkowych i wówczas prowadzona jest procedura administracyjna i toczą się postępowania w sprawie wydawanie decyzji uchylających czasookresy przyznanych świadczeń oraz nienależnie pobranych.

VII. ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

Zasiłek dla opiekuna do 31.10.2018 r. przysługiwał w wysokości 520,00 zł miesięcznie, natomiast od 01.11.2018 r. przysługuje w kwocie 620,00 zł miesięcznie.

Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalane było na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku dla opiekuna ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

W przypadku upływu terminu, na który została wydana decyzja, w związku z utratą ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo do zasiłku dla opiekuna, w związku z uzyskaniem nowego orzeczenia, ustala się na wniosek.

Ustalając prawo do zasiłku dla opiekuna organ, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna zwracał się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, na zasadach określonych w przepisach o pomocy społecznej, w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osobę ubiegającą się o zasiłek dla opiekuna. Wywiad przeprowadzany był w miejscu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną.

Obecnie aktualizację wywiadu przeprowadza się co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna. Organ zwraca się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie aktualizacji wywiadu.

Zasiłki dla opiekunów i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych. Realizacja zasiłków dla opiekunów jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

VIII. WSPARCIE KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” weszła w życie z początkiem 2017 roku. Zgodnie z przepisami rodzinom, w których urodzi się żywe dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 złotych. Nie jest ono uzależnione od dochodów.

Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Wniosek złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania. Jeżeli koniec 12-miesięcznego terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni. Podstawowym warunkiem wypłaty świadczenia jest zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Przepisy nie przewidują sformalizowanego wzoru takiego zaświadczenia. Wystawić je może lekarz specjalista z dziedziny położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Ponadto, podobnie jak w przypadku tzw. becikowego, aby otrzymać świadczenie, matka dziecka musi pozostawać pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (aby to potwierdzić, powinna mieć zaświadczenie wystawione przez lekarza lub położną). Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Jednorazowe świadczenie przysługuje świadczeniobiorcą oraz osobom uprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.).

Wymóg dostarczenia zaświadczenia lekarskiego/zaświadczenia wystawionego przez położną nie dotyczy osób będących opiekunami prawnymi lub opiekunami faktycznymi dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu przysługuje :

- matce,
- ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka) albo
- opiekunowi prawnemu dziecka.

Jednorazowe świadczenie nie przysługuje, jeśli dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (oznacza to np. dom pomocy społecznej) albo w pieczy zastępczej. Świadczenie nie przysługuje również w przypadku urodzenia martwego dziecka.

Świadczenia nie wlicza się do dochodu przy ustalaniu prawa do innych świadczeń, w tym do świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Świadczenie powinno zostać wypłacone w ciągu jednego miesiąca - jeśli wniosek został prawidłowo wypełniony i był kompletny; w ciągu dwóch miesięcy - jeśli sprawa jest wyjątkowo skomplikowana i urząd poprosi o dodatkowe dokumenty lub wyjaśnienia.

W ramach ustawy „Za życiem” rodzina jest uprawniona również do poradnictwa w zakresie:

1. przezwycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
2. wsparcia psychologicznego;
3. pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
4. dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w tym zakresie koordynowane jest przez **asystenta rodziny**. Wymieniona wyżej koordynacja polega m.in. na opracowaniu wspólnie z rodziną katalogu możliwego do uzyskania wsparcia, występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu rodzin, na ich żądanie, do podmiotów w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia na podstawie pisemnego upoważnienia. Koordynacja wsparcia podejmowana jest przez asystenta rodziny na wniosek rodziny do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy kierownika ośrodka pomocy społecznej.

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 2140), w roku 2022 pod opieką asystenta rodziny były dwie rodziny z terenu Gminy Kościelec.

IX. POMOC PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI - ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE „RODZINA 500 PLUS”

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadziła w życie program „Rodzina 500 plus”. Jest to systemowe wsparcie polskich rodzin, które weszło w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r., w ramach którego rodzice otrzymują świadczenie wychowawcze w wysokości 500 złotych miesięcznie **na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia niezależnie od dochodu**.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przewiduje, że świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli rodzinie przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze, za wyjątkiem sytuacji, gdy przepisy o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy przewidują inaczej.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Ponadto ma wpłynąć na poprawę sytuacji życiowej rodzin oraz odwrócenie negatywnego trendu demograficznego w Polsce.

Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom uprawnionym tj. matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Wsparcie w wysokości 500,00 złotych otrzymują także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W przypadku urodzenia dziecka, ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub w przypadku, gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu,

a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje.

Świadczenie wychowawcze było wypłacane przez Ośrodek do dnia 30-06-2022 r. po 01-06-2022 r. zadanie zgodnie z Ustawą zostało przekazane do realizacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Od 01-07-2023 r. Ośrodek będzie realizował wypłatę świadczenia wychowawczego za lata 2016-2022 dotyczące rozstrzygnięć otrzymanych z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, w których ustalono czy zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

W Gminie Kościelec na wypłaty świadczenia wychowawczego w roku 2022 wydatkowano kwotę 3 274 630,91 złotych, z czego kwota 145 838,51 złotych została wypłacona w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Ogółem w 2022 roku w Gminie Kościelec wypłacono 6 549 świadczeń wychowawczych. Z tej formy wsparcia skorzystało 1250 dzieci.

X. POMOC OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobom uprawnionym w przypadku bezskutecznej egzekucji przez komornika zasadzonych alimentów. Bezskuteczną jest egzekucja, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- a) braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- b) braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

Świadczenie z FA przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Aby otrzymać świadczenie z funduszu alimentacyjnego dochód na osobę w rodzinie nie mógł przekroczyć kwoty 900,00 złotych. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00 złotych.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę 900,00 złotych, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, ustalona jak w powyższym akapicie, jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy są przyjmowane od dnia 1 sierpnia. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje do dnia 31 października. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 31 października, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje do dnia 30 listopada.

W 2022 roku w Gminie Kościelec wypłacono 196 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na ogólną kwotę 87.640,66 złotych. Największą grupę osób uprawnionych do świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowiły osoby w wieku 0-17 lat i wypłacono im świadczenie na kwotę 87.240,66 złotych. W 2022 roku świadczenie z funduszu alimentacyjnego pobierało 18 osób. Wśród pobierających świadczenie z FA w 2022 roku przeważały osoby wychowywane w rodzinach niepełnych, tj. wychowywane przez rodzica niepozostającego w związku małżeńskim. W strukturze beneficjentów świadczenia z FA najwięcej osób uprawnionych otrzymuje świadczenie w wysokości od 400,01 zł do 500,00 złotych.

Ogółem w 2022 roku ze świadczenia z FA korzystały osoby wychowywane w 17 rodzinach. W większości przypadków, bo aż w 16 na 17 rodzin świadczenie z FA wypłacone było na rodzinę z 1 osobą uprawnioną.

KWOTY ZWRÓCONE PRZEZ DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Świadczenia z FA mają charakter zwrotny. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń z FA wypłaconych osobie uprawnionej łącznie z odsetkami ustawowymi, które są naliczane od dnia następnego po dniu wypłaty świadczeń, do dnia spłaty całości należności dłużnika wobec gminy z tego tytułu.

Z kwoty zwróconej przez dłużnika 60 % kwoty zwrotu oraz ustawowe odsetki stanowią dochód budżetu państwa, natomiast pozostałe 40 % to dochód własny gminy wierzyciela.

W 2022 roku dłużnicy alimentacyjni zwrócili kwotę 66.579,18 złotych, z czego aż 41.806,50 złotych stanowiły odsetki.

Zadłużenie z funduszu alimentacyjnego na dzień 31-12-2022 roku począwszy od 01-10-2008 roku wynosi 2 025 910,59 zł, z czego:

- kwota główna 1 334 995,26 złotych
- odsetki 690 279,33 złotych
- koszty upomnienia 636,00 złotych.

ZALICZKA ALIMENTACYJNA

Z dniem 30-09-2008 roku przestała obowiązywać ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Dnia 01-10-2008 r. weszła w życie ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i od tego momentu alimenty na osoby uprawnione były wypłacane jako świadczenie z funduszu alimentacyjnego, a nie jako zaliczka alimentacyjna.

Pomimo tej zmiany obowiązkiem Gmin jest wyegzekwowanie wypłaconej zaliczki alimentacyjnej za okres od wejścia w życie do 30-09-2008 roku.

Na dzień 31-12-2022 roku zaległość z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej, powiększona o 5 % wynosi 157 967,59 złotych. W 2022 roku Komornicy Sądowi nie wyegzekwowali od dłużników alimentacyjnych żadnej kwoty na poczet zwrotu zaliczki alimentacyjnej. Wynika to z tego, że wyegzekwowane kwoty w pierwszej kolejności są przekazywane na spłatę z funduszu alimentacyjnego, a dopiero później na spłatę zaliczki alimentacyjnej.

POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

W związku z realizacją ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów szeroki zakres zadań związany jest z prowadzeniem postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Ustawa zobowiązuje Gminy do podejmowania działań zmierzających do wyegzekwowania od dłużników alimentacyjnych należności wypłaconych z FA osobom uprawnionym.

Celem regulacji zawartych w ustawie jest skoordynowanie działań wierzycieli, sądów, komorników sądowych i innych instytucji mających na celu poprawę efektywności w zakresie egzekucji zasądzonych alimentów.

Działania te dotyczą:

1. ścisłej współpracy gminy wierzyciela z gminą dłużnika alimentacyjnego

Gmina Kościelec będąc organem właściwym wierzyciela (OWW) każdorazowo zobowiązana jest w sytuacji przyznania osobie uprawnionej świadczenia z FA do występowania do organu właściwego dłużnika (OWD) alimentacyjnego z wnioskiem o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

Ponadto przekazuje do OWD i dłużnikowi alimentacyjnemu:

- 1) informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego;

- 2) informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu:
- wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
  - wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 ze zm.) zaliczek alimentacyjnych,
  - wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200, z późn. zm.) świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

2. ścisłej współpracy gminy dłużnika z gminą wierzyciela

W sytuacji gdy Gmina Kościelec jest organem właściwym, na terenie której mieszka dłużnik alimentacyjny to spoczywa na niej wiele obowiązków wynikających z ustawy, a mianowicie:

- 1) Organ właściwy dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.
- 2) Organ właściwy dłużnika przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego.
- 3) W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika zobowiązuje go do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny oraz informuje właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika. Jeżeli dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił:
  - a) złożenia oświadczenia majątkowego,
  - b) zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy,
  - c) bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Jeśli organ właściwy dłużnika otrzyma kolejny wniosek o podjęcie działań wobec tego samego dłużnika alimentacyjnego, przeprowadza z nim wywiad alimentacyjny oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.

W przypadku gdy organ właściwy dłużnika ustali na podstawie wywiadu alimentacyjnego lub oświadczenia majątkowego, że sytuacja dłużnika alimentacyjnego nie uległa zmianie, lub jeśli dłużnik alimentacyjny uniemożliwi przeprowadzenie tego wywiadu lub odmówi złożenia oświadczenia majątkowego, organ właściwy dłużnika nie informuje właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego ani nie wszczyna postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli poprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy.

Decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie wydaje się wobec dłużnika, który przez okres 6 ostatnich miesięcy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych w tytule wykonawczym alimentów.

Gdy decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika:

- składa wniosek o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2021 poz. 2345 ze zm.) oraz
- po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami, kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wraz z odpisem tej decyzji.

3. ścisłej współpracy z Komornikiem Sądowym prowadzącym postępowanie egzekucyjne

- organ właściwy wierzyciela, jak i organ właściwy dłużnika przekazuje istotne dla skutecznej egzekucji należności informacje, w tym pochodzące z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych,
- korespondencja z Komornikiem Sądowym dot. ustalenia czy dłużnik alimentacyjny wywiązuje w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych w tytule wykonawczym alimentów w związku z decyzją o uchylaniu się od zobowiązań alimentacyjnych,
- korespondencja z Komornikiem Sądowym dot. ustalenia adresu zamieszkiwania bądź pobytu dłużnika alimentacyjnego,
- organ właściwy wierzyciela w momencie wydania decyzji przyznającej świadczenie z FA zobowiązany jest do złożenia wniosku o wszczęcie bądź przyłączenie do egzekucji komorniczej.

Całe postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych wiąże się z ogromną ilością tworzonych pism. Ponadto postępowanie w sprawie wydania decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych jest bardzo rozbudowane i wymaga poświęcenia na to dużo czasu.

- 4. Przekazywanie do 4 biur informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt. 1 i 2 tej ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.**

W zakresie czynności stanowiska do spraw funduszu alimentacyjnego jest również:

- **prorowadzenie ewidencji analitycznej do wpłat od dłużników alimentacyjnych w zaliczce alimentacyjnej oraz funduszu alimentacyjnym,**
- **uzgadnianie sald miesięcznych z księgowością budżetową oraz tworzenie przypisów i odpisów dotyczących wpłat od komorników.**

XI. DODATEK OSŁONOWY

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. został wprowadzony dodatek osłonowy, który miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności.

Dodatek osłonowy przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym jednoosobowym, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu w rozumieniu art. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.) nie przekracza kwoty 2 100 zł, oraz osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu w rozumieniu art. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych nie przekracza kwoty 1 500 zł na osobę.

W przypadku dodatku osłonowego obowiązywała tzw. zasada złotówka za złotówkę. Oznacza to, że dodatek był przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota dodatku będzie pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych wynosiła 20 zł.

Dodatek osłonowy wynosił rocznie:

- 1) 400 zł dla gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- 2) 600 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 3 osób;
- 3) 850 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 4 do 5 osób;
- 4) 1150 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 6 osób.

W przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem lub paliwami węglowodnorodnymi, zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 438 ze zm.), dodatek osłonowy wynosił rocznie:

- 1) 500 zł dla gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- 2) 750 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 3 osób;
- 3) 1062,50 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 4 do 5 osób;
- 4) 1437,50 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 6 osób.

W 2022 roku mieszkańcy Gminy Kościelec złożyli 1173 wnioski o przyznanie dodatku osłonowego. Łącznie w roku 2022 wypłacono dodatek osłonowy w kwocie 794 031,16 zł. Z tej formy wsparcia skorzystało 1111 rodzin. Wydano 62 decyzje odmowne lub umarzające postępowanie administracyjne.

XII. DODATEK WĘGLOWY

Ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. wprowadzono dodatek węglowy, który miał za zadanie wsparcie dużej grupy gospodarstw domowych w Polsce, w tym również gospodarstw najuboższych energetycznie, zapewniające pokrycie części kosztów wynikających ze wzrostu cen na rynku energii, w tym kosztów opału.

Dodatek węglowy to jednorazowe świadczenie w wysokości 3 tys. zł, które przysługiwało gospodarstwu domowemu, w którym główne źródło ogrzewania zasilane było węglem kamiennym, brykietem lub peletem zawierającym co najmniej 85 proc. węgla kamiennego.

Zgodnie z art. 2 ustawy o dodatku węglowym:

1. Dodatek węglowy przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym w przypadku, gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane paliwami stałymi, wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 438 ze zm.), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy.
2. Przez gospodarstwo domowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:
  - 1) osobę fizyczną samotnie zamieszkującą i gospodarującą (gospodarstwo domowe jednoosobowe) albo
  - 2) osobę fizyczną oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe).
3. Przez paliwa stałe rozumie się węgiel kamienny, brykiet lub pelet zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego.
  - 3a. W przypadku gdy pod jednym adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, jeden dodatek węglowy przysługuje dla wszystkich gospodarstw domowych zamieszkujących pod tym adresem.
  - 3b. W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten jest wypłacany wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Pozostałe wnioski pozostawia się bez rozpoznania.

3c. W przypadku gdy pod jednym adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe i w terminie do dnia 30 listopada 2022 r. nie jest możliwe ustalenie odrębnego adresu miejsca zamieszkania dla poszczególnych gospodarstw domowych zamieszkujących pod tym adresem w odrębnych lokalach, nie stosuje się ust. 3a i 3b do gospodarstwa domowego, którego źródłem ogrzewania jest oddzielne lub współdzielone źródło ciepła.

3d. W przypadku, o którym mowa w ust. 3c, gospodarstwu domowemu, które zajmuje lokal, dla którego nie było możliwe ustalenie odrębnego adresu, wójt, burmistrz albo prezydent miasta przyznaje dodatek węglowy w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli w wyniku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego organ ten ustalił zamieszkiwanie pod jednym adresem w odrębnych lokalach kilku gospodarstw domowych oraz wykorzystywanie przez te gospodarstwa oddzielnego lub współdzielonego źródła ogrzewania. Z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego sporządza się notatkę służbową. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje wpisu źródła ciepła do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, jeżeli źródło nie było wcześniej zgłoszone do tej ewidencji, bez konieczności składania odpowiedniej deklaracji.

3e. W przypadku gdy w lokalu, o którym mowa w ust. 3d, zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, jeden dodatek węglowy przysługuje dla wszystkich gospodarstw domowych zamieszkujących w tym lokalu.

4. W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego dla gospodarstwa domowego wieloosobowego złożyła więcej niż jedna osoba, dodatek ten przyznawany jest wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy.

W 2022 roku złożono 2247 wniosków o wypłatę dodatku węglowego. Liczba pozytywnie rozpatrzonych i wypłaconych wniosków wyniosła 1668. Łącznie w roku 2022 wypłacono dodatek węglowy w kwocie 5 004 000,00 zł. Wydano 29 decyzji odmownych, pozostałe 550 to wnioski pozostawione bez rozpatrzenia.

XIII. DODATEK DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH Z TYTUŁU WYKORZYSTYWANIA NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA

Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o dodatku o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2022 poz.1967 ze zm.) wprowadzono dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła.

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła wynosił:

- **3 000 zł** - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym albo innym rodzajem biomasy z wyłączeniem drewna kawałkowego;
- **2 000 zł** - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy;

- **1 000 zł** - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominiek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;
- **500 zł** - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG.

Powyższe źródła ciepła musiały być zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r. albo po tym dniu jedynie w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Gospodarstwo domowe to:

- osoba fizyczna samotnie zamieszkująca i gospodarująca (gospodarstwo domowe jednoosobowe);
- osoba fizyczna oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe).

W przypadku gdy pod jednym adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, **jeden dodatek dla gospodarstw domowych przysługuje dla wszystkich gospodarstw domowych zamieszkujących pod tym adresem.**

W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten jest przyznawany **wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy.** Pozostałe wnioski pozostawia się **bez rozpoznania.**

W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych złożyła więcej niż jedna osoba z danego gospodarstwa domowego wieloosobowego, dodatek ten przyznawany jest **wnioskodawcy, który jako pierwszy złożył taki wniosek.**

Dodatek dla gospodarstw domowych nie przysługiwał gospodarstwom domowym, objętym pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku węglowego.

W roku 2022 złożono 113 wniosków o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych.

Pozytywnie zostało rozpatrzonych i wypłaconych 108 wniosków:

pellet – 42 wnioski na kwotę 126 000, 00 zł

drewno kawałkowe – 16 wniosków na kwotę 16 000, 00 zł

gaz – 28 wniosków na kwotę 14 000,00 zł

olej – 22 wniosków na kwotę 44 000,00 zł

Łącznie dodatek wypłacono w kwocie 200 000,00 zł dla 108 gospodarstw domowych.

Wydano 3 decyzje odmowe, 2 wnioski pozostały bez rozpatrzenia.

XIV. DODATEK ELEKTRYCZNY

Zgodnie z ustawą z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej od 1 grudnia 2022 r. gospodarstwa domowe wykorzystujące do ogrzewania energię elektryczną mogły składać wnioski o dodatek elektryczny. Ostateczny termin złożenia wniosku to 1 luty 2023 r.

Wysokość dodatku elektrycznego została zróżnicowana w zależności od rocznego zużycia energii elektrycznej uprawnionego gospodarstwa domowego. W przypadku, gdy zużycie w 2021 r. nie przekraczało 5 MWh, kwota dodatku wynosi 1000 zł. Jeżeli zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w 2021 r. przekroczyło 5 MWh, wówczas kwota dodatku to 1500 zł. Aby uzyskać dodatek elektryczny w podwyższonej kwocie, do wniosku należy dołączyć rozliczenie z przedsiębiorstwem energetycznym, potwierdzające zużycie energii elektrycznej w 2021 r. przekraczające 5 MWh. Kolejnym warunkiem koniecznym do otrzymania dodatku elektrycznego było uzyskanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB).

W przypadku gdy gospodarstwo domowe zamieszkuje pod adresem zamieszkania, w którym jest wykorzystywana energia elektryczna pochodząca z mikroinstalacji, w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, która jest rozliczana zgodnie z zasadami określonymi w art. 4 tej ustawy, dodatek elektryczny nie przysługuje.

W okresie od 1 grudnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. złożono 7 wniosków o wypłatę dodatku elektrycznego. Rozstrzygnięcie i wypłata nastąpiła w 2023 r.

XV. PIECZA ZASTĘPCZA

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.) reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy.

System ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

System pieczy zastępczej - definicja

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Zadania gminy

Na gminy nałożone zostały nowe zadania, dotychczas w ustawodawstwie nie ujmowane.

Zadania własne:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania zlecone:

- wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.

Wspieranie rodziny i praca z rodziną

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniane jest wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej "grupami wsparcia" lub "grupami samopomocowymi".

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

Placówka wsparcia dziennego

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta (art. 18 u.w.r.s.p.). Jednocześnie należy pamiętać, iż zgodnie z art. 2 ust. 3 u.w.r.s.p. placówka wsparcia dziennego jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Rodzina wspierająca

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą **rodziny wspierającej** (art. 29 u.w.r.s.p.). Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, **pomaga** rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Asystent rodziny

Rola asystenta rodziny polega na wzmożonej pracy z rodziną w celu niwelowania jej słabych punktów, nauczaniu jej zachowań, czynności- niejednokrotnie podstawowych- tak,

aby możliwe było zbudowanie bądź odbudowanie normalnego funkcjonowania rodziny, a pozostawienie w niej dziecka nie zagrażało jego rozwojowi.

Asystenta rodziny zatrudnia kierownik jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, lub podmiot, któremu gmina na podstawie art. 190 zleciła organizację pracy z rodziną.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 poz. 1249 ze zm.), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W 2022 roku wsparciem asystenta rodziny na terenie gminy Kościelec objętych zostało 16 rodzin, w których wychowywało się 30 dzieci, w tym dwie rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny zgodnie z ustawą „Za życiem”, w których wychowywało się 3 dzieci. Z pięcioma rodzinami zakończono współpracę ze względu na osiągnięte cele.

Formy pieczy zastępczej

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodzina zastępcza:**

- a) **spokrewniona**, tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępny lub rodzeństwem dziecka,
- b) **niezawodowa**, tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępny lub rodzeństwem dziecka,
- c) **zawodowa**, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna; tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępny lub rodzeństwem dziecka,

2) **rodzinny dom dziecka.**

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe, na zasadach określonych w art. 73-75 ustawy.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- 1) traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
- 2) zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- 3) zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- 4) zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań;
- 5) zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
- 6) zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
- 7) umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka współpracują z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Kto może pełnić funkcję rodziny zastępczej

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
- 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionymi przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej;
- 6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:

- a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
- b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka sprawujący pieczę zastępczą nad dzieckiem mogą czasowo, za zgodą starosty, sprawować pieczę zastępczą nad tym dzieckiem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem może być czasowo powierzone, za zgodą starosty, rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, którzy nie zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka sprawują pieczę zastępczą nad rodzeństwem tego dziecka.

Współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

– średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka albo środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie tej placówki (art. 191 u.w.r.s.p.).

Przepisów powyższych nie stosuje się w przypadku gdy dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej przed dniem 1 stycznia 2012 r. (art. 238 u.w.r.s.p.).

W roku 2022 z terenu Gminy Kościelec przebywało 10 dzieci w pieczy zastępczej, z tego w rodzinach zastępczych spokrewnionych 10 dzieci. W niezawodowej niespokrewnionej rodzinie zastępczej jak również w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2022 roku nie przebywało żadne dziecko.

XVI. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie - definicja

Zgodnie z treścią ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.) za przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc może mieć postać:

- przemocy fizycznej, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy,
- przemocy psychicznej, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb,
- przemocy seksualnej, np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych,
- przemocy ekonomicznej, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.

Cyberprzemoc – (ang. cyberbullying) to wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, czatów, stron internetowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów.

Przykłady cyberprzemocy:

- wysyłanie wulgarnych e-maili i SMS-ów
- kłótnie internetowe
- publikowanie i rozsyłanie ośmieszających informacji, zdjęć i filmów
- podszywanie się pod inną osobę
- obraźliwe komentowanie wpisów na blogu
- przesyłanie linków z obraźliwymi zdjęciami i filmikami znajomym.

Osoba dotknięta przemocą w rodzinie uprawniona jest do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie a także zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących określone zostały w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty”

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie przez przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty oraz ochrony zdrowia (przedstawicielem uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny). Procedura „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy wypełniane przez przedstawicieli podmiotów ją realizujących zostały określone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r.

Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Rada Gminy w Kościelcu określiła tryb powoływania i odwoływania członków Zespołu oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Wójt Gminy Kościelec zarządzeniem powołał Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Policji;
4. Oświaty (pedagogzy szkolni);
5. Ochrony zdrowia;
6. Organizacji pozarządowych;
7. Sądu (kuratorzy sądowi).

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Skład grupy roboczej ustala Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Do zadań poszczególnych grup roboczych należy, w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Informacja, wsparcie i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Zgłoszenia o stosowaniu przemocy można dokonać osobiście u członków zespołu, a w szczególności u pracowników socjalnych GOPS, pedagogów szkolnych i dzielnicowych.

Poradnictwo socjalne dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie udzielane jest codziennie w godzinach pracy Ośrodka tj. w poniedziałki od 8: 00 do 16: 00, od wtorku do piątku w godz. od 7: 30 do 15:30.

Ponadto dla mieszkańców Gminy Kościelec uruchomiony jest telefon interwencyjno - informacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie **0 603 16 16 11** - czynny w godzinach pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pod którym można uzyskać informację dotyczącą problemów przemocy i dokonać wstępnego zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie.

Można również skorzystać z pomocy:

Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"

Tel. 800 120 002

Policja

Tel. 997 lub 112

Kryzysowy Telefon Zaufania - Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego (pomoc psychologiczna osobom doświadczającym kryzysu emocjonalnego, samotnym, cierpiącym z powodu depresji, bezsenności, chronicznego stresu)

Tel. 116 123

Szczegółowe sprawozdanie Radzie Gminy Kościelec z prac Zespołu Interdyscyplinarnego za rok poprzedni corocznie przedstawia Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

XVII. KARTA DUŻEJ RODZINY

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki. Jeśli w chwili składania wniosku rodzina nie ma na utrzymaniu co najmniej trojga dzieci spełniających wymienione wyżej warunki, Karta Dużej Rodziny nie będzie przysługiwała żadnemu z jej członków.

Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Karty dożywotnio. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”. Wykaz zniżek dostępnych w ramach Karty Dużej Rodziny jest dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl oraz na stronach www.rodzina.gov.pl oraz www.empatia.mpips.gov.pl. Wykaz ten jest na bieżąco aktualizowany.

Miejsca, w których przysługują zniżki oznaczone są specjalnym znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”. Aby skorzystać ze zniżki należy w kasie okazać Kartę lub na stronie internetowej partnera Karty Dużej Rodziny (np. sklepu internetowego) podać wymagane dane z Karty Dużej Rodziny. Z Karty każdy jej posiadacz może korzystać w dowolnym czasie. Oznacza to, że aby skorzystać z Karty nie trzeba być całą rodziną w jednym miejscu.

Aby otrzymać Kartę Dużej Rodziny należy złożyć wniosek w gminie odpowiadającej miejscu zamieszkania.

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, który jest:

1. osobą posiadającą obywatelstwo polskie, mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcem mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (j. t. Dz. U. z 2021 roku poz. 2354 ze zm.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3. mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1697), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku osób, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o Karcie Dużej Rodziny (dotyczącym cudzoziemców), Karta jest przyznawana odpowiednio na okres, o którym mowa powyżej, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z dokumentu potwierdzającego prawo do zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na pobyt stały przyznaje się Kartę na taki okres, jaki przysługiwałby obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej (w szczególności dotyczy do rodziców, którzy dostają Kartę bezterminowo).

Składając wniosek o przyznanie Karty, przedstawia się oryginały lub odpisy dokumentów potwierdzających prawo do przyznania Karty, w szczególności:

- 1) w przypadku rodzica – dokument potwierdzający tożsamość oraz oświadczenie, że rodzic nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej ani ograniczony we władzy rodzicielskiej przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci;
- 2) w przypadku małżonka rodzica – dokument potwierdzający tożsamość oraz akt małżeństwa;
- 3) w przypadku dzieci w wieku do ukończenia 18. roku życia – akt urodzenia lub dokument potwierdzający tożsamość;
- 4) w przypadku dzieci w wieku powyżej 18. roku życia – dokument potwierdzający tożsamość oraz oświadczenie lub zaświadczenie o planowanym terminie ukończenia nauki w danej placówce;
- 5) w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wieku powyżej 18. roku życia – dokument potwierdzający tożsamość oraz orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 6) w przypadku dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – postanowienie o umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka;
- 7) w przypadku osób przebywających w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – oświadczenie o pozostawaniu w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

W przypadku cudzoziemca mającego miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t. j. Dz. U. z 2021 roku poz. 2354), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składając wniosek, poza ww. dokumentami, okazuje dokument potwierdzający prawo do zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Karta Dużej Rodziny posiada jeden, ogólnopolski wzór. Ma wymiary 54x85,6 mm (takie, jak np. karta płatnicza lub kredytowa). Karta jest spersonalizowana. Oznacza to, że znajduje się na niej imię i nazwisko oraz numer PESEL jej posiadacza. Dodatkowo podana jest data ważności karty, jej numer, skrót „KDR” pisany alfabetem Braille’a oraz elementy zabezpieczające przez jej podrobieniem.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny od karty lokalnej różni się tym, że jest przyznawana wszystkim uprawnionym zamieszkującym w Polsce bez względu na to, w której gminie mieszkają. Tylko sam akt złożenia wniosku o Kartę jest ograniczony do gminy zamieszkania, aby mieszkańcy mogli jak najbliżej załatwić tę sprawę administracyjną. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny upoważnia do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju, a nie tylko w obrębie gminy. Program Ogólnopolski jest odrębny od programów samorządowych.

Od 01 stycznia 2018 roku Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach:

- tradycyjnej (plastikowej)
- elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Od 01.01.2019 roku prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci.

W 2022 roku mieszkańcy Gminy Kościelec złożyli 117 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. Łącznie w roku 2022 wydano 232 karty tradycyjne i 234 kart elektronicznych.

XVIII. WIELKOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościelcu realizowany jest również Program „**Wielkopolska Karta Rodziny**”. Jest to Program, do którego przystąpiła Gmina Kościelec, którego celem jest podejmowanie działań na rzecz rodzin wielodzietnych z województwa wielkopolskiego. Został on przyjęty przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego 29 maja 2014 roku, Uchwałą Nr 4705/2014.

Wielkopolska Karta Rodziny zapewnia rodzinom wielodzietnym korzystanie na preferencyjnych warunkach z katalogu oferty kulturalnej, oświatowej, rekreacyjnej i transportowej poprzez system zniżek wprowadzony przez Podmioty przystępujące do Programu „Wielkopolska Karta Rodziny”.

Katalog partnerów Programu „Wielkopolska Karta Rodziny” dostępny jest na stronie www.rops.poznan.pl

Składając wniosek o przyznanie Karty, przedstawia się oryginały lub odpisy dokumentów potwierdzających prawo do przyznania Karty, w szczególności:

- 1) w przypadku rodzica – dokument potwierdzający tożsamość oraz oświadczenie, że rodzic nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej ani ograniczony we władzy rodzicielskiej przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci;
- 2) w przypadku małżonka rodzica – dokument potwierdzający tożsamość oraz akt małżeństwa;
- 3) w przypadku dzieci w wieku do ukończenia 18. roku życia – akt urodzenia lub dokument potwierdzający tożsamość;
- 4) w przypadku dzieci w wieku powyżej 18. roku życia – dokument potwierdzający tożsamość oraz oświadczenie o planowanym terminie ukończenia nauki w danej placówce;

- 5) w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wieku powyżej 18. roku życia – dokument potwierdzający tożsamość oraz orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 6) w przypadku dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – postanowienie o umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka;
- 7) w przypadku osób przebywających w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – oświadczenie o pozostawaniu w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Adresatami działań w ramach Programu „Wielkopolska Karta Rodziny” są rodziny 3+. Wielkopolska Karta Rodziny przyznawana jest rodzicom/opiekunom prawnym dzieci prowadzących wspólne gospodarstwo domowe z minimum trojgiem dzieci i dzieciom w wieku do 18 roku życia lub 26 roku życia w przypadku kontynuowania nauki, a bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

W roku 2022 z terenu Gminy Kościelec przyznano Wielkopolską Kartę Rodziny dla 30 rodzin i łącznie wydano 78 kart.

XIX. KARTA DUŻEJ RODZINY GMINY KOŚCIELEC

Uchwałą NR XIX/125/16 z dnia 25 maja 2016 roku Rada Gminy Kościelec przyjęła program „**Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec**”. Realizatorem Programu w Gminie Kościelec jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Program skierowany jest do rodzin wielodzietnych. Przez rodzinę wielodzietną rozumie się: rodzinę zamieszkujejącą na terenie Gminy Kościelec (także rodzinę zastępczą), składającą się z rodziców/opiekunów prawnych, mających na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje, natomiast w przypadku dzieci niepełnosprawnych bez ograniczenia wieku pozostających pod opieką rodzica. Karta Dużej Rodziny Gminy Kościelec ma na celu poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych, zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach, a także kształtowanie ich pozytywnego wizerunku oraz promocje modelu rodziny wielodzietnej poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji, a także promocji i ofert przygotowanych przez firmy i instytucje uczestniczące w Programie.

W ramach programu objęte są pomocą rodziny wielodzietne w postaci zniżek zaoferowanych przez Partnerów Programu na podstawie zgłoszonych przez nich deklaracji. Wykaz aktualnych partnerów Programu Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec oraz oferowanych przez nich ulg i zwolnień publikowany jest na stronie internetowej Urzędu Gminy Kościelec.

Potwierdzeniem uprawnień do korzystania ze zniżek jest Karta Dużej Rodziny Gminy Kościelec wydawana dla każdego uczestnika Programu, po spełnieniu wymienionych wyżej wymogów. Koszt wytworzenia karty lub duplikatu pokrywają osoby uprawnione do korzystania z Programu. Natomiast koszt promocji ponosi Organizator.

Wniosek o wydanie karty lub duplikatu karty składa osoba pełnoletnia rodzic/opiekun dzieci.

Korzystanie ze zniżek na podstawie Karty możliwe jest wyłącznie z dowodem osobistym lub innym dokumentem ze zdjęciem potwierdzającym tożsamość.

Od początku obowiązywania programu wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec złożyło 47 rodzin, w tym 4 rodziny w roku 2022. Łącznie w latach 2016 – 2022 wydano 232 karty, w tym w roku 2022 wydano 17 kart.

XX. KARTA SENIORA GMINY KOŚCIELEC

Uchwałą NR XIX/124/16 z dnia 25 maja 2016 roku Rada Gminy Kościelec przyjęła program „**Karty Seniora Gminy Kościelec**”. Realizatorem również tego Programu w Gminie Kościelec jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Kościelec w wieku powyżej 60 roku życia zamieszkałych na terenie gminy z zamiarem stałego pobytu. Karta Seniora Gminy Kościelec ma na celu szeroko pojętą aktywizację społeczną mieszkańców Gminy Kościelec poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji, a także promocji i ofert przygotowanych przez firmy i instytucje uczestniczące w Programie.

W ramach programu objęte są pomocą osoby, które ukończyły 60 lat i przysługują im zniżki zaoferowane przez Partnerów Programu na podstawie zgłoszonych przez nich deklaracji. Wykaz aktualnych partnerów Programu Karty Seniora Gminy Kościelec oraz oferowanych przez nich ulg i zwolnień publikowany jest na stronie internetowej Urzędu Gminy Kościelec.

Potwierdzeniem uprawnień do korzystania ze zniżek jest Karta Seniora Gminy Kościelec wydawana dla każdego uczestnika Programu. Karta Seniora Gminy Kościelec jest kartą imienną, wydawana jest bezterminowo. Korzystanie ze zniżek na podstawie Karty możliwe jest wyłącznie z dowodem osobistym lub innym dokumentem ze zdjęciem potwierdzającym tożsamość. Koszt wytworzenia karty w wysokości 2,40 złotych lub duplikatu pokrywają osoby uprawnione do korzystania z Programu. Natomiast koszt promocji ponosi Gmina Kościelec. Od początku realizacji programu do dnia 31.12.2022 roku wnioski o przyznanie Karty Seniora Gminy Kościelec złożyły **182 osoby, z tego w 2022 roku 34 osoby.**

XXI. PROGRAM „KORPUS WSPIERCIA SENIORÓW”

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2022 rok był elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnymi ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Był także odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem programu było zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie danej gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Program był realizowany w terminie od dnia 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

Do programu mogła przystąpić każda gmina, która podjęła uchwałę w sprawie programu osłonowego na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych, do których w czasie obowiązywania epidemii zaliczyć należy działania na rzecz ochrony seniorów przed zakażeniem COVID-19.

Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- **Moduł I**, w którego realizację należało zaangażować wolontariuszy, w tym również działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, którzy świadczyliby codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia.
- **Moduł II**, który miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

„Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To idealne rozwiązanie, szczególnie dla osób samotnych, zarówno tych, które nie potrzebują usług całodobowych i nie korzystają na co dzień z usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych, jak i tych objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybciej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Rozwój współczesnego systemu opieki nad osobami starszymi prowadzi do rozwoju nowoczesnych technologii w tym obszarze. „Opieka na odległość” gwarantuje szeroko pojęty system bieżącego monitorowania stanu seniora w miejscu jego zamieszkania oraz pozwala na natychmiastową reakcję w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia seniora – zarówno spowodowanego problemami w zachowaniu funkcji życiowych, jak również w sytuacji wystąpienia incydentów w miejscu zamieszkania.

W ramach programu dla 21 mieszkańców Gminy Kościelec dokonano zakupu tzw. „opaski bezpieczeństwa” wraz z obsługą systemu. Seniorom w wieku 65 lat i więcej został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja)

Opaska bezpieczeństwa jest połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Opaska pod względem funkcjonalności oraz dopasowania jest prosta w obsłudze. Posiada jeden przycisk. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), poprosić o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej (np. pracownika socjalnego czy opiekunkę środowiskową) lub wezwać służby ratunkowe.

XXII. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE KOŚCIELEC

Ustawa o pomocy społecznej w art. 17 określa, że do zadań gminy mających charakter obowiązkowy należy opracowywanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie te dotyczyć mają programów pomocy społecznej, profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 16 b i 17 określa, że opracowanie strategii jest obowiązkowe, uwarunkowane prawnie.

Strategia ta powinna zawierać:

- diagnozę sytuacji społecznej;
- prognozę zmian;
- cele strategiczne projektowanych zmian;
- kierunek niezbędnych działań;
- sposoby realizacji strategii;
- ramy finansowe;
- wskaźniki realizacji działań.

Strategia nie musi dotyczyć tylko problemów społecznych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r., ale powinna obejmować również tematy, których poruszenie może przyczynić się do poprawy funkcjonowania danej społeczności.

Na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Opracowana w ten sposób strategia stanowi dokument obowiązujący przez wiele lat, realizujący politykę społeczną, obejmujący dążenie do tworzenia i rozwoju pomocy międzyludzkiej w małych grupach ludzi zmagających się z podobnymi problemami. Kształtuje w ludziach odpowiedzialność za przyszłość własną i rodziny, przedstawia kolejność osób, które zobowiązane są do niesienia pomocy, tj.: rodzina, społeczność lokalna dopiero na samym końcu państwo. W strategii chodzi także o organizowanie życia społecznego w ten sposób, by każdy miał możliwość realizowania ról społecznych oraz zajmował miejsce na równi z pozostałymi. Przeciwdziała więc ona wykluczeniu społecznemu, umożliwia zaspokojenie potrzeb i realizację interesów.

W roku 2022 została opracowana i przyjęta Uchwałą Rady Gminy Kościelec Nr XXXIX/297/22 z dnia 31 marca 2022 roku Strategia Rozwiązywania Problemów

Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022 - 2026. W Strategii określone zostały kierunki działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych oraz zadania programowe określające pomoc różnym grupom, sposoby ich osiągnięcia oraz realizatorów.

Na bieżąco dokonywano ewaluacji, która oparta była na danych uzyskanych z bieżącej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy, Szkół, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościelcu itp. Instytucje te pracują z grupami szczególnego ryzyka, wobec których przypisano w Strategii cele operacyjne oraz poszczególne działania.

XXIII. INNE ZADANIA

W roku 2022 w zakresie pomocy instytucjonalnej 1 osoba została skierowana i umieszczona w domu pomocy społecznej. W ramach pracy socjalnej informowano, a także ewentualnie pomagano w skompletowaniu dokumentów rodzinom, które zdecydowały się na umieszczenie osoby wymagającej całodobowej opieki i pielęgnacji w Zakładach Opiekuńczo – Lecznicych. 1 osoba została skierowana do Krajowego Ośrodka Mieszkalno – Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane (SM) w Dąbkach.

Pomoc osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Oznacza to, iż gmina ma obowiązek wygospodarować środki finansowe na różnego rodzaju formy wsparcia osób bezdomnych. Gmina Kościelec ma podpisane porozumienie z Gminą Miejską Koło dotyczące umieszczania mieszkańców w Noclegowni dla osób bezdomnych MOPS w Kole przy ul. Sosnowej 1. W roku 2022 skierowano na czas określony do Noclegowni w Kole 2 osoby bezdomne. Łącznie w noclegowni podopieczni zamieszkiwali przez 472 dni, z tego tytułu został poniesiony wydatek w kwocie 14 160,00 złotych.

Gmina Kościelec w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), którego realizatorem jest między innymi Federacja Polskich Banków Żywności otrzymała w roku 2022 do bezpłatnego przekazania osobom potrzebującym żywność pochodzącą z rezerw Unii Europejskiej. Do mieszkańców gminy wystosowano kurendy z informacją, że osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej mogą zgłosić się do Ośrodka Pomocy Społecznej i wpisać się na listę osób chcących otrzymać pomoc żywnościową. W ramach programu jest dostarczana osobom najuboższym w Polsce pomoc żywnościowa w formie paczek lub posiłków. Dodatkowo wobec osób objętych Programem realizowane są różne działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne, takim działaniem były warsztaty kulinarne dla dwóch grup, w których uczestniczyło 36 osób. Pomoc w ramach PO PŻ jest kierowana do osób, które z powodu niskich dochodów nie są w stanie zapewnić sobie odpowiedniego posiłku. Wsparcie trafia do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza 220 % odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej, tj. 1.707,20 złotych dla osoby samotnie gospodarującej i 1.320,00 złotych dla osoby w rodzinie. Tak określony wymóg ma na celu wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w sposób trwały i intensywny. Program jest uzupełnieniem działań gminy w zakresie udzielania pomocy żywnościowej najuboższym mieszkańcom, w

większości przypadków adresowany jest do osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej.

W roku 2022 w ramach programu 2021 FEAD Koniński Bank Żywności przekazał następujące ilości produktów:

- cukier – 386 kg
- makaron jajeczny – 1737kg
- mleko – 1930litrów
- olej – 386 litrów
- szynka drobiowa – 694,80 kg
- groszek z marchewką – 1852,8 kg
- koncentrat pomidorowy- 432,32 kg
- filet z makreli – 393,72 kg
- powidła – 810,60 kg
- szynka wieprzowa – 463,20 kg

Łącznie w ramach programu przekazano **9 086,44 kg** żywności o wartości **49 730,98 złotych, tj. 386 paczek żywnościowych.**

Wyżej wymienione produkty zostały przekazane mieszkańcom ze wszystkich miejscowości Gminy Kościelec bezpośrednio w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Z pomocy tej skorzystało **386 osób ze 165 rodzin**. 2 rodzinom odmówiono wydania skierowań z powodu przekroczenia kryterium dochodowego.

Wsparciem dla mieszkańców gminy jest współpraca z Bankiem Żywności w Koninie, który w roku 2022 kilkanaście razy przekazywał różne artykuły żywnościowe. W przeważającej części były to napoje w ilości 10 348,00 litrów i jogurty w ilości 2 853,48 kilogramów. Wśród innych produktów wymienić należy między innymi:

- dania gotowe - 1 566 kg
- jabłka – 700 kg
- rogalce i pieczywo – 355,64 kg
- warzywa mrożone – 220 kg
- margaryna – 409,60 kg
- warzywa świeże – 3 612,84 kg
- słodycze – 112,896 kg
- owoce – 316,20 kg
- płatki śniadaniowe - 80 kg
- ser - 180 kg
- sosy – 33,6 kg
- majonez – 16,8 kg
- kubki - 80 szt.

Łącznie Bank Żywności przekazał żywność na kwotę **120 478,73 złotych**. Produkty te Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco przekazywał podopiecznym.

Ponadto Koniński Bank Żywności poprzez nawiązaną współpracę z dyskontem spożywczym Biedronka w Kościelcu przekazuje produkty na rzecz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu. W 2022 roku przekazano łącznie **3 081,136 kg** żywności o wartości **69 355,88 złotych**.

Pracownicy socjalni wykonują prace w środowisku lokalnym, ale także prace biurową, która polega między innymi na sporządzaniu list wypłat zasiłków, przygotowywaniu i wydawaniu decyzji administracyjnych, praca w programach do obsługi świadczeniobiorców. Pracownicy socjalni zajmują się także dystrybucją artykułów spożywczych otrzymywanych z Banku Żywności, są członkami i uczestniczą w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec i Grupach Roboczych, prowadzą postępowania w ramach „Niebieskiej Karty”, monitorują miejsca pobytu osób bezdomnych na terenie gminy i wykonują szereg innych zadań.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu realizując nałożone na nich obowiązki i zadania, także by zapewnić pomoc w rozwiązywaniu problemów klientów pomocy społecznej oraz w celu prawidłowej realizacji zadań wynikających z obowiązujących przepisów współpracowali również z radnymi, sołtysami, organizacjami pozarządowymi, ośrodkami pomocy społecznej i szeregiem innych instytucji.

XXIV. REALIZACJA PRACY SOCJALNEJ

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Prowadzona jest:

- 1) z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- 2) ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

W zakresie potrzeb społecznych i ograniczonych możliwości ich zaspokojenia, praca socjalna nabiera nowego znaczenia, stanowiąc podstawowy i najważniejszy instrument działania. Wykonywanie pracy socjalnej jest jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej. W pracy socjalnej chodzi o profesjonalną pomoc w kierunku wzmocnienia lub odzyskania zdolności adresatów pomocy w funkcjonowaniu społecznym oraz tworzeniu sprzyjających ku temu warunków społecznych. Praca socjalna to działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do całego systemu usług umożliwiających w ostatecznym efekcie samodzielność życiową i godne uczestnictwo w życiu społecznym.

Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy analizuje wraz z klientem sytuację, zastanawia się nad możliwościami przezwyciężenia problemów, udziela porad, ukierunkowuje klienta na możliwości załatwienia jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Niejednokrotnie przeprowadza pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych. W dalszej pracy z klientem pracownik socjalny przeprowadza wiele rozmów, interwencji, porad, uczestniczy w załatwianiu skomplikowanych spraw klienta, współpracuje z instytucjami i organizacjami w zakresie rozwiązywania problemów osoby lub rodziny. Pracownik socjalny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części

prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem.

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. W sytuacjach, gdy nie jest możliwe usamodzielnienie osoby z powodu wieku lub choroby celem działań staje się zagwarantowanie opieki, umożliwiającej godną egzystencję.

Wśród technik, wykorzystywanych najczęściej w pracy socjalnej na pierwszy plan wysuwa się wywiad rodzinny przeprowadzany w miejscu zamieszkania klienta, za pomocą, którego dokonywana jest analiza sytuacji życiowej rodzin, diagnoza przyczyn trudności życiowych oraz zasobów i uśpionych możliwości zainteresowanego oraz członków jego rodziny. Na podstawie dokonanych ustaleń pracownicy socjalni we współpracy z klientem opracowują plan pracy w kierunku dokonania pozytywnych zmian, którego realizacja wzmocniona świadczeniami pieniężnymi ma doprowadzić do usamodzielnienia się rodziny. Elementem warunkującym sukces jest aktywna współpraca klienta i członków rodziny w pokonywaniu trudności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym, kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych tutejszego Ośrodka polega

w szczególności na:

- występowaniu w charakterze przedstawiciela i rzecznika spraw podopiecznych szczególnie niezaradnych życiowo,
- aktywizowaniu klientów do poszukiwania pracy oraz utrzymywanie stałego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy,
- pomocy w skompletowaniu dokumentów w celu uzyskania świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, dodatku pielęgnacyjnego, czy zasiłku pielęgnacyjnego, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, renty, emerytury itp.,
- podejmowaniu działań w zakresie uzyskania alimentów,
- uczeniu racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami,
- kierowaniu do komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Powiatowej Komisji ds. Orzekania o Niepełnosprawności, itp.,
- współpracy z asystentem rodziny, pedagogami szkolnymi, sądem rodzinnym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, zakładem karnym, lekarzami, pielęgniarkami, itp.

Praca socjalna jest procesem długotrwałym. Jej zadaniem jest likwidacja określonego problemu. Nie pozostawiamy tego problemu wypłacając potrzebującej rodzinie zasiłek pieniężny. Należy podjąć takie działania, aby ta rodzina była w stanie samodzielnie zapewnić sobie godne warunki życia. Pracownik socjalny, który otrzyma informację o potrzebie udzielenia wsparcia rodzinie, natychmiast przeprowadza szczegółowe rozpoznanie sytuacji. Obserwuje interakcje i zbiera wszelkie, niezbędne informacje na temat

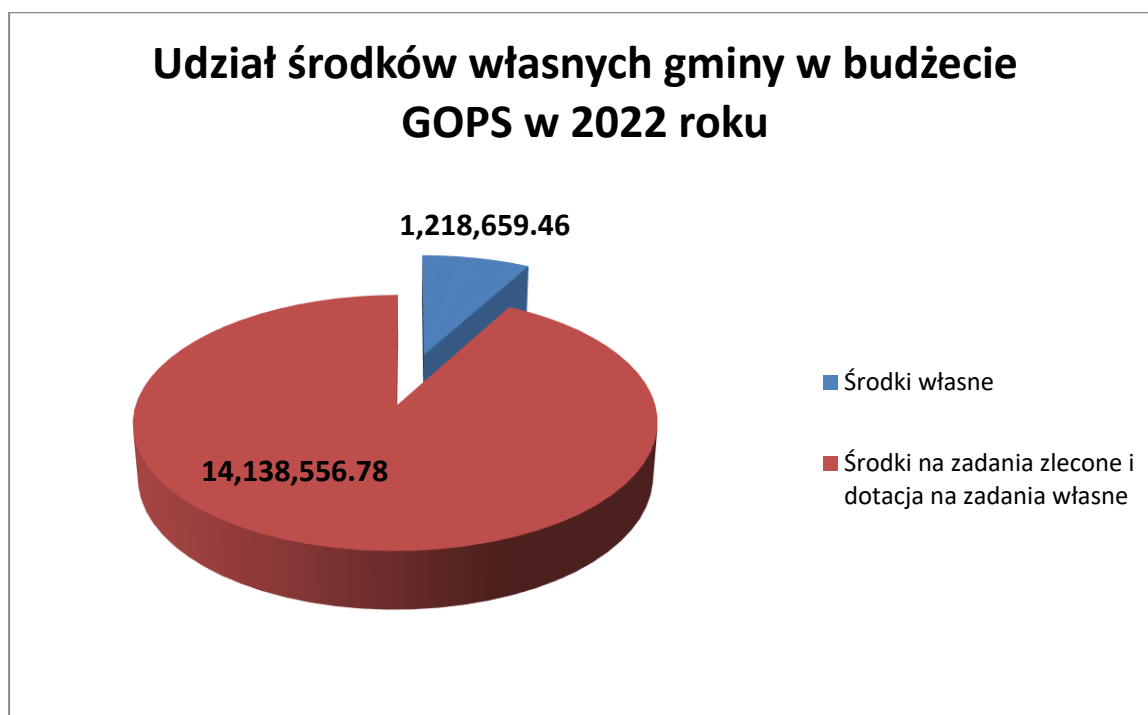
członków rodziny. Te informacje dotyczą zarówno zdrowia, sytuacji zawodowej oraz szkolnej dzieci, sytuacji materialnej rodziny. Wywiad na temat danej rodziny przeprowadzony jest w szkole, u pedagoga, w instytucjach i organizacjach, które do tej pory wspierały rodzinę w określony sposób. Proces pozyskiwania informacji pozwala pracownikowi socjalnemu dojść do konkluzji, co leży u podłoża aktualnych problemów.

Praca socjalna składa się zawsze z określonych etapów (rozpoznanie sytuacji i przygotowanie do diagnozy, uruchomienie zasobów zewnętrznych, zmotywowanie do zmian, przeprowadzenie zmian, monitorowanie efektywności prowadzonych działań, ocena). Praca socjalna ma ograniczyć się do pomocy, w której osoba potrzebująca odzyskała poczucie własnej wartości, dzięki czemu będzie w stanie zrealizować wyznaczone przez siebie cele.

XXV. BUDŻET I UDZIAŁ ŚRODKÓW

Łączny budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu w roku 2022 w zakresie planu wynosił **15 812 160,16 złotych**, z czego po stronie wydatków zamknął się kwotą **15 357 216,24 złotych**, co stanowiło **97,12 %** wykonania planu.

Udział środków własnych gminy w wydatkach budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2022 wyniósł **1 218 659,46 złotych**, a środki na realizację zadań zleconych i dotacja na realizację zadań własnych gminy stanowiła kwotę **14 138 556,78 złotych**.

XXVI. REALIZACJA BUDŻETU

W rozdziale 85202 – zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego w ramach zadań własnych wydatkowano kwotę **203 545,04** zł. Środki te przeznaczono na opłatę 65 świadczeń za pobyt 8 mieszkańców gminy w Domach Pomocy Społecznej.

W rozdziale 85205 – zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadanie realizowane jest w ramach zadań własnych. Wydatkowano kwotę **2 776,87** i środki te zostały wykorzystane na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec i potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W rozdziale 85213 – składki na ubezpieczenie zdrowotne (zadanie własne) wydatkowano **18 876,54** złotych, całość środków stanowiła dotacja. Z kwoty tej zostało opłaconych 323 składki na ubezpieczenie zdrowotne dla 28 świadczeniobiorców pomocy społecznej pobierających zasiłek stały i nie posiadających prawa do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu (zadania własne).

W rozdziale 85214 – świadczenia społeczne w ramach zadań własnych wydatkowano kwotę **137 499,58** złotych. Środki te przeznaczono na wypłatę:

- zasiłków okresowych dla 15 rodzin, dla których wypłacono 165 świadczeń na kwotę 23 342,78 złotych (dotacja)
- zasiłki celowe i celowe specjalne oraz w naturze przyznano i wypłacono na kwotę 98 496,80 złotych
- wypłacono 1 świadczenie dla 1 rodziny w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego na kwotę 1 500,00 złotych
- opłacono schronienie w formie noclegów dla 2 osób bezdomnych na kwotę 14 160,00 złotych.

W rozdziale 85215 – dodatki mieszkaniowe - wydatkowano łącznie kwotę **4 323,10** złotych. Z kwoty tej wypłacono 42 dodatki dla 5 rodzin.

W rozdziale 85216 – świadczenia społeczne w ramach zadań własnych wydatkowano kwotę **209 570,20** złotych (dotacja). Z środków tych realizowane były wypłaty zasiłków stałych dla 30 osób i wypłacono z tego tytułu 323 świadczenia.

W rozdziale 85219 – w ramach tego rozdziału finansowane są wydatki związane z utrzymaniem i funkcjonowaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (zadanie własne). W rozdziale tym wydatkowano kwotę **531 881,20** złotych. Środki własne gminy to kwota 476 433,69 złotych pozostała kwota 55 447,51 złotych stanowią środki z dotacji.

W rozdziale 85228 – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie własne gminy i zadanie zlecone) wydatkowano kwotę **271 645,20** złotych. Z kwoty tej finansowane było świadczenie usług opiekuńczych u 22 podopiecznych Ośrodka jako zadanie własne. Ogółem zostało wykonanych 8 836 godzin usług opiekuńczych w ramach zadania własnego. Ponadto realizowane były specjalistyczne usługi opiekuńcze jako zadanie zlecone u 3 podopiecznych, gdzie wykonano 605 godzin usług i wydatkowano na tę formę pomocy kwotę 51 382,50 złotych. Środki na realizację tego zadania finansowane przez gminę wyniosły 190 305,80 złotych, a otrzymana dotacja 81 339,40 złotych.

W rozdziale 85230 – pomoc w zakresie dożywiania. Finansowane były wydatki na dożywianie (zadanie własne). Wydatkowano łącznie kwotę **65 623,40** złotych (w tym dotacja 52 623,40), z czego 16 586,10 złotych przeznaczono na zakup posiłków w szkołach dla 19 dzieci z 9 rodzin. Dzieci dożywiane były w 3 placówkach szkolno – oświatowych w tym w 1 szkole na terenie gminy i 2 szkołach poza terenem gminy. Dla dzieci tych zakupiono 1 661 posiłków z tego w formie:

- pełnego obiadu – 1 347
- jednego dania gorącego – 314

Ponadto zakupiono posiłki dla 2 osób bezdomnych w ilości 150 świadczenia na kwotę 814,70 złotych.

Średni koszt jednego posiłku wyniósł 9,61 złotych.

Pozostałą kwotę w zakresie dożywiania wydatkowano na:

- świadczenie celowe na zakup żywności – 47 599,20 złotych (przyznano 116 świadczeń dla 36 rodzin)
- zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży obywatelom Ukrainy – 623,40 złotych.

W rozdziale 85231 – środki z Funduszu Pomocy na realizację zadania na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy (zadanie zlecone). Wydatkowano kwotę **10 200,00** złotych (dotacja). Z kwoty tej finansowane było świadczenie w wysokości 300 złotych dla 34 osób.

W rozdziale 85278 – usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Wydatkowano kwotę **40 300,00** złotych (dotacja). Z kwoty tej finansowane były świadczenia związane z remontem lub odbudową budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych, które zostały zniszczone lub uszkodzone w wyniku „zdarzeń klęskowych”. Pomoc otrzymało 6 rodzin.

W rozdziale 85295 – pozostała działalność. Wydatkowano kwotę **824 608,40** złotych. Środki w tym rozdziale przeznaczone są na realizację programu Karta Seniora Gminy Kościelec, oraz dotacja celowa w kwocie 14 696,65 złotych przeznaczona na wydatki związane z realizacją programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w ramach szczególnych rozwiązań z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Programem objętych było 21 osób, którym zakupiono opaski i usługę teleopieki. Kwota 809 911,75 złotych to wydatki z dotacji celowej związane z wykonywaniem realizacji wypłat dodatku osłonowego. Wypłacono dodatki osłonowe na kwotę 794 031,16 złotych dla 111 rodzin. Pozostała kwota 15 880,59 są to środki na utrzymanie: wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzenia, zakupy materiałów biurowych, zakup druków, usługi telefoniczne, szkolenia, zakup oprogramowania.

W rozdziale 85395 – dodatek węglowy oraz dodatki dla gospodarstw domowych. Wydatkowano **5 295 840,00** złotych. Na realizację zadania dodatku węglowego wydatkowano 5 094 900,00 złotych. Dodatek węglowy wypłacono w kwocie 4 995 000,00 złotych dla 1665 gospodarstw domowych. Kwota 99 900,00 złotych przeznaczona została na utrzymanie: wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzenia, zakupy materiałów biurowych, zakup druków, energii, usługi telefoniczne, szkolenia, zakup oprogramowania. Na realizację zadania dodatek dla gospodarstw domowych wydatkowano środki w wysokości 200 940,00 złotych. Dodatek dla gospodarstw domowych wypłacono w wysokości 197 000,00 złotych dla 107 gospodarstw domowych. Kwota 3 940,00 złotych przeznaczona została na utrzymanie: wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzenia, zakupy materiałów biurowych, zakup druków, usługi telefoniczne, szkolenia, zakup oprogramowania.

W rozdziale 85501 – świadczenie wychowawcze (Program Rodzina 500 plus) - pomoc Państwa w wychowywaniu dzieci. W zadaniu tym wydatki wyniosły **3 325 723,74 złotych**. Wydatki związane z wypłatą zadań realizowanych zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wyniosły 3 285 437,18 zł (dotacja). Środki przeznaczone na wypłaty 6 549 świadczeń dla 1250 dzieci oraz wydatki na realizację zadania. Kwota 40 286,56 złotych były to środki własne przeznaczone na utrzymanie, w tym między innymi na: zakup materiałów biurowych, zakup energii, zakup usług pozostałych, opłaty telefoniczne, opłaty administracyjne i czynsz, szkolenia, wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzenia, delegacje, zakup oprogramowania i licencji. W 2022 roku do Urzędu Wojewódzkiego przekazano zwrot z tytułu nienależnie pobranych świadczeń i odsetek na kwotę 13 784,79 złotych.

W rozdziale 85502 – świadczenia rodzinne wydatkowano kwotę **4 233 376,47** złotych, z tego środki własne gminy stanowiły kwotę 69 709,12 złotych, a dotacja 4 163 667,35 złotych.

Dotacje przeznaczone na wydatki związane z wypłatą świadczeń i realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobą uprawnionym do alimentów, w tym między innymi na wypłatę:

- zasiłków rodzinnych – wypłacono 3 633 zasiłki
- dodatków do zasiłków rodzinnych – wypłacono 1 993 dodatków
- jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka – 28 świadczeń
- zasiłek pielęgnacyjny – 2 597 świadczeń
- specjalny zasiłek opiekuńczy – 18 świadczeń
- zasiłek dla opiekuna – 12 świadczeń
- świadczenie pielęgnacyjne – 1 052 świadczeń
- świadczenie rodzicielskie – 108 świadczeń
- opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby uprawnione, które pobierały świadczenia przyznane opiekunom osób niepełnosprawnych – 873 składki
- fundusz alimentacyjny – 196 świadczeń
- wydatki bieżące związane z obsługą świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

W rozdziale 85503 – Karta Dużej Rodziny – wydatkowano kwotę **2 204,71** złotych, z tego kwota 1 987,00 stanowi dotacje i wydatkowana została na Kartę Dużej Rodziny ogólnopolską realizowaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a kwota 217,71 złotych stanowiła środki własne i przeznaczona została na realizację Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec.

W rozdziale 85504 – wspieranie rodziny - w ramach zadań wydatkowano kwotę **58 958,57** złotych. Dotacja stanowiła 2 400,00 złotych, środki własne gminy 56 558,57 złotych. Z środków tych finansowane były koszty zatrudnienia asystenta rodziny w ramach działań, do których zobowiązane są samorządy terytorialne w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, które umożliwiłoby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. Opieką asystenta rodziny w różnym okresie czasu objętych było 16 rodzin, w których wychowywało się 30 dzieci.

W rozdziale 85508 – zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego w ramach zadań własnych wydatkowano kwotę **31 262,36 złotych**. Środki te przeznaczone zostały na pokrycie opłat na rzecz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole. Odpłatność ta ponoszona jest z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Kościelec w rodzinach zastępczych i pogotowiu opiekuńczym na podstawie

ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2022 roku przebywało 10 dzieci, w pieczy zastępczej, z tego w rodzinach zastępczych spokrewnionych 10 dzieci.

W rozdziale 85513 – składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne. Wydatkowano **89 000,86 złotych**, z tego opłacono 482 świadczenia dla 46 osób pobierających świadczenia rodzinne – opiekuńcze (zadania zlecone) i nie posiadających prawa do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, za które Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany opłacać składki.

XXVII. CELE, POTRZEBY, WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE

Ubóstwem określa się sytuację, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami pozwalającymi na zaspokojenie jej potrzeb. Według ustawy o pomocy społecznej ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania środków z pomocy społecznej. Zatem każda osoba, czy rodzin, w której dochód na osobę nie przekracza kryterium ustawowego żyje w ubóstwie. Należy jednak pamiętać, że ubóstwo ma szerszy charakter i powoduje niezaspokojenie potrzeb również w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, warunków mieszkaniowych, kultury i czasu wolnego.

Osoby i rodziny ubiegają się o pomoc w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej z różnych przyczyn. Spowodowane jest to uzyskiwaniem przez te osoby i rodziny małych dochodów, całkowitym ich brakiem, czy utratą. Często jedynym dochodem rodziny są otrzymywane z tutejszego Ośrodka świadczenia rodzinne, czy świadczenia wychowawcze. Przyczyną ubóstwa jest także utrwalone zjawisko wyuczonej bezradności. Mimo podejmowanych działań mających na celu przeciwdziałanie utrwalaniu i przekazywaniu z pokolenia na pokolenie zjawisk związanych z ubóstwem, wiele rodzin objętych od lat pomocą nadal pozostaje świadczeniobiorcami pomocy społecznej. Do innych nie mniej znaczących przyczyn występowania problemów w rodzinach korzystających z pomocy należy: niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, nadużywanie alkoholu, problemy opiekuńczo – wychowawcze, trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz bezdomność. Częstą przyczyną dysfunkcji osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, oprócz niskich dochodów, jest niepełnosprawność. Duża grupa osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej to osoby niepełnosprawne, które nie wypracowały sobie uprawnień do świadczeń emerytalno - rentowych, a obecnie ze względu na wiek lub stan zdrowia nie są w stanie podjąć działań mających na celu pozyskanie środków na swoje utrzymanie.

Inną z najczęściej występujących dysfunkcji wśród osób korzystających z pomocy społecznej w roku 2022 było również bezrobocie. Zadaniem pracownika socjalnego pomagającego osobom bezrobotnym jest jego aktywizacja zawodowa, a także m. in. informowanie bezrobotnego o prawach socjalnych, warunkach i możliwościach uzyskania pomocy, kontrola aktywności klientów OPS w poszukiwaniu pracy, informowanie bezrobotnych o ofertach pracy pojawiających się poza systemem pośrednictwa urzędu pracy. Pomoc klientowi, którego głównym problemem jest brak pracy, rzadko kiedy okazuje się w pełni satysfakcjonująca. Pracownik socjalny nie ma możliwości pełnego zrekompensowania tego niedostatku, bo przecież największą satysfakcją w pomaganiu bezrobotnym jest znalezienie i otrzymanie przez nich pracy, a każda inna pomoc to tylko łagodzenie skutków bezrobocia.

Znaczącą grupą osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są osoby długotrwale lub ciężko chore. Większość świadczeń udzielonych z tego powodu to pomoc

jednorazowa na zakup leków lub pokrycie kosztów związanych z zapewnieniem opieki w miejscu zamieszkania. Pomoc z powodu długotrwałej choroby jest udzielana w większości osobom starszym, które mają niskie świadczenia emerytalne i pomimo funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w oparciu, o który usługi medyczne są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia następuje ciągły wzrost kosztów leczenia i leków. Osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione była udzielana pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Celem usług opiekuńczych jest wsparcie osób i zapewnienie pomocy w codziennym funkcjonowaniu, a także zaspokojenie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Wśród dysfunkcji, które w istotny sposób przyczyniają do trudnej sytuacji finansowej rodzin, korzystających z pomocy społecznej nadal pozostaje alkoholizm któregoś z członków rodziny. Rozwiązywanie problemów alkoholowych klientów Ośrodka często nie daje pozytywnych rezultatów. Osoby uzależnione nie chcą kontynuować współpracy w kierunku zatrzymania choroby. Trzeba dużych wysiłków i działań by spowodować, aby osoba uzależniona od alkoholu podjęła leczenie. Większość osób, które nadużywają alkoholu to mężczyźni, najlicniejsza grupa z nich to osoby, które nie pracują lub pracują dorywczo i nie mają stałych źródeł dochodu. Najtrudniejsze sytuacje występują w rodzinach z dziećmi oraz w sytuacjach, gdy alkoholu nadużywają oboje rodzice.

Szczególnie trudna jest praca z rodzinami, w których występują problemy opiekuńcze - wychowawcze i trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W rodzinach dotkniętych powyższą dysfunkcją występują najczęściej konflikty, wynikające z zaburzeń więzi rodzinnych między małżonkami lub dziećmi, czy trudności szkolne. Do bezradności rodziny prowadzą w większości przypadków uzależnienia, które narastają w warunkach małej aktywności zawodowej oraz społecznej podopiecznych i stanowią złudną ucieczkę od problemów życia codziennego. Wspólne działania pomocowe asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, służb pomocy społecznej, wsparte przez działania kuratorów sądowych i policji pozwalają na zapewnienie poprawnych warunków rozwoju dzieci i członków tych rodzin. Bardzo ważna do spełnienia jest tutaj rola asystenta rodziny. Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Program Rodzina 500 plus wpływa na obniżenie ubóstwa wśród dzieci i ich rodziców oraz przyczynia się do zmiany życia wielu rodzin. Spadła co prawda ilość osób korzystających z pomocy społecznej, jednak wydaje się, że system stał się coraz bardziej kuszący. Wypłacanie pieniędzy do tej pory wzbudza jednak spore kontrowersje. Istnieje obawa, że pomoc społeczna uzależni, a system przyznawania świadczeń nie likwiduje bezradności. Należałoby się zastanowić, czy system ten przypadkiem nie kształtuje i nie promuje bierności, a często staje się metodą na życie i czy Program 500 plus jedynie nie wzmacnia tych postaw. Należałoby się zastanowić również nad tym, czy system zasiłków i świadczeń socjalnych nie jest zbyt rozbudowany. Aby pomoc społeczna spełniała swoją rolę konieczna jest zmiana dotychczasowych zasad jej udzielania. Działania pasywne polegające m.in. na ochronie słabszych ekonomicznie grup ludności, a w szczególności wypłacie zasiłków należałoby zastąpić działaniem aktywizującym. Podejście finansowe polegające na bezzwrotnych świadczeniach socjalnych, musi być zastępowane poprzez zachęty do samodzielnego działania. Instytucje pomocowe powinny ograniczyć dostęp do środków pieniężnych i zmniejszyć je do minimum, a skupić się na poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy i tym samym pobudzać do działań, prowadzących do wzrostu zamożności rodzin,

ale poprzez system, którym osoby i rodziny własnym staraniem wpływałyby na poprawę własnej sytuacji materialnej i życiowej.

W sprawozdaniu przedstawiony został opis najważniejszych problemów społecznych występujących w 2022 roku w Gminie Kościelec i krótki opis działań z zakresu pomocy społecznej podejmowanych dla ich rozwiązania. W roku 2023 roku zachodzi konieczność dalszego udzielania wsparcia materialnego i finansowego mieszkańcom gminy. Należy podkreślić, że wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. W kolejnych latach należy spodziewać się wzrostu liczby osób starszych wymagających wsparcia w formie różnych usług między innymi takich jak: usługi opiekuńcze, umieszczenie w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym czy hospicjach. Dlatego też w tym zakresie znacząco mogą wzrosnąć wydatki gminy, albowiem te zadania są zadaniami własnymi gminy i finansowanymi ze środków własnych.

W dalszym ciągu ważnym zadaniem, a jednocześnie obowiązkiem staje się podjęcie działań zmierzających do podniesienia poziomu bezpieczeństwa funkcjonowania ośrodka pomocy społecznej oraz zadbanie i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa przy wykonywaniu indywidualnych zadań przez pracowników tej instytucji. Należy zagwarantować bezpieczeństwo pracy, zwłaszcza wtedy kiedy przychodzi mieć do czynienia z nieprzewidywalnymi zachowaniami osób roszczeniowo nastawionych i nie mogących przyjąć do wiadomości tego co jest możliwe im do zaoferowania w myśl obowiązujących reguł i zasad udzielania pomocy społecznej. Pracownicy Ośrodka często są wyzywani, szkalowani, a czasami im się grozi.

W roku 2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu będzie kontynuował realizację zadań i działań jakie wynikają z ustaw, a także podejmował nowe inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Mając na względzie analizę zasobów pomocy społecznej dla Gminy Kościelec przy planowaniu wsparcia na kolejny rok należało zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę świadczeń pieniężnych (zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe, zasiłki okresowe),
- realizacja ustawowych świadczeń finansowych jest zadaniem obowiązkowym gminy w związku z czym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, które wymagają wsparcia muszą mieć zapewnioną pomoc. Widoczna jest tendencja spadkowa osób korzystających ze wsparcia finansowego, co związane jest zapewne z rozbudowaniem systemu wsparcia rodzinnego i społecznego (świadczenia rodzinne, wychowawcze, Dobry Start, dodatek osłonowy). Pozostają jednak osoby i rodziny, które będą wymagały wsparcia materialnego.
- zabezpieczenie środków finansowych na ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej.
- zabezpieczenie środków finansowych na usługi opiekuńcze.

W wyniku dokonujących się zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich oczekiwania i potrzeby, z których wynika, iż pomoc finansowa choć nadal ważna - nie może stanowić jedynej formy wsparcia. Działania muszą być wielokierunkowe, zabezpieczające nie tylko sferę materialną, ale przede wszystkim mają działać aktywizująco i integrująco na lokalną społeczność.

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony na bieżąco przez Ośrodek monitoring problemów społecznych występujących w gminie na podstawie zgromadzonych danych i prognoz. Na najbliższe lata z prognoz wynika, że nastąpi wzrost wielkości populacji ludności w wieku poprodukcyjnym. Te prognozy przekładają się na ukierunkowanie w pomocy społecznej na szeroko rozumianą pomoc osobom w podeszłym wieku, a przede wszystkim zabezpieczeniu środków finansowych na utrzymanie osób starszych w domach pomocy społecznej i zabezpieczeniu usług opiekuńczych. Utrzymuje się na wysokim poziomie liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej, a tym samym zwiększeniu ulegają środki samorządowe przeznaczone na koszty utrzymania tych osób. Dlatego też przy planowaniu budżetu na najbliższe lata, należy wziąć pod uwagę kwestię zwiększenia środków finansowych na opłatę pobytu osób w domach pomocy społecznej. Należy dodać, że koszt średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej jest nieproporcjonalny do wzrostu emerytur. Wysoki wskaźnik ilości osób przebywających w domach pomocy społecznej przy corocznych wzrostach kosztu pobytu powoduje duży wzrost wydatków w porównaniu do innych form pomocy. Dbając o jak najdłuższe utrzymanie seniorów w ich środowiskach zamieszkania oraz zapewnienie im wszechstronnej pomocy, biorąc pod uwagę ich wiek oraz obniżającą się samodzielność, dla zapewnienia bezpieczeństwa w związku z nadal trwającą epidemią koronawirusa Ośrodek nadal będzie udzielał wsparcia seniorom poprzez realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Niezbędny do realizacji zadania program osłonowy został przyjęty do realizacji również w 2023 roku.

W 2022 roku Gmina Kościelec aplikowała o dodatkowe środki na realizację usług opiekuńczych dla osób powyżej 75 roku życia w ramach Programu „Opieka 75+”. Program kontynuowany jest również w roku 2023.

W 2023 r. nadal będą kontynuowane działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, a zwłaszcza pod kątem zmian jakie zostały wprowadzone do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Ponadto w ramach działań pomocowych będzie priorytetowo realizowana praca socjalna, gdyż tylko w takiej formie istnieje możliwość wzmocnienia klienta w jego pozytywnych działaniach.

Będziemy realizować Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023. Program ten zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Uchwałą Rady Gminy przyjęta została Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 - 2026. Jest to wieloletni dokument programowy mający istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem.

Nadal będziemy realizować zadania wynikające z „Programu wspierania rodziny” oraz z „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Realizacja tych programów pozwoli na efektywne i racjonalne działanie oraz współpracę instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz mieszkańców.

W 2023 roku będą podejmowane dalsze działania w kierunku profesjonalizacji kadry pomocy społecznej poprzez podnoszenia wykształcenia, udział w kursach, szkoleniach a

także umożliwienie pracownikom socjalnym udziału w superwizji celem zapewnienia wysokiej jakości pomocy świadczonej na rzecz osób i rodzin wykazujących trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku społecznym.

Wybuch konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy oraz fala osób przed nim uciekających wymogły konieczność podjęcia przez GOPS zupełnie nowych zadań. Należało podjąć zadania wynikające z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – udzielania m.in. świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (w tym posiłków, pracy socjalnej i poradnictwa). Perspektywa pomagania w związku z konfliktem na Ukrainie będzie miała charakter długofalowy i będzie oznaczała konieczność bieżącego rozpoznawania problemów i reagowania na nie w sposób adekwatny do okoliczności. Jest to rzeczywistość bardzo wymagająca ze względu na przeżyte przez osoby traumy wojenne, barierę językową oraz różnice kulturowe.

Nadal będziemy podejmowali dalszą współpracę z organizacjami pozarządowymi, zwłaszcza w zakresie świadczenia pomocy o charakterze niepieniężnym.

Będziemy również prowadzić publikację strony internetowej na której zamieszczamy opis szczegółowo realizowanych zadań, aby stworzyć większą dostępność informacji o udzielanych formach pomocy dla mieszkańców (www.gopskoscielce.pl).

W 2023 roku nadal będziemy realizować działania statutowe. W oparciu o zdiagnozowane problemy praca z osobami czy rodzinami będzie polegała na zaspokojeniu bieżących, podstawowych potrzeb oraz długoplanowym działaniu prowadzącym do pozyskiwania lub odbudowania zasobów własnych (wiedza, umiejętności zawodowe, interpersonalne, zdrowotne) poszerzaniu możliwości samodzielnego funkcjonowania i umiejętnego korzystania z uprawnień.

Prowadzone będą działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych, aby nie dopuszczać do pogłębiania się problemów. Zazwyczaj takie działania interwencyjne podejmujemy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz bezpieczeństwa osób i ich rodzin lub najbliższego otoczenia. Jest to najtrudniejszy obszar pracy, wymaga on bowiem podejmowania szybkich i trafnych decyzji oraz działań (chorzy psychicznie, osoby doświadczające przemocy w rodzinie oraz osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie, zaniedbane dzieci).

Niniejsze sprawozdanie merytoryczne zostało opracowane w oparciu o analizy, sprawozdania opracowywane i sporządzane zgodnie z obowiązującymi przepisami, oraz w oparciu diagnozę występujących problemów, która dokonywana jest na bieżąco w pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu.